28րդ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 7540 8 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1911 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 21 Février 1911 28me année N. 7540

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՈՅԱՃԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ
ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ԵՏ ՉԵՆ ՏՐՈՒԻՐ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
ՏԵՍՆԵԼ Դ. ԷՋԸ

Կ. Պոլիս Ղալաթիա

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

Ազգին Օրաթերթը

10 PARAS

آرهولق
ارمنيجه يومى وسياسى غزته
صاحب امتيازى قره كين بوياجيان
درعليه غلطه

AREVELK
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur Propriétaire
Karekin Boyadjian
Cons/ple, Galata

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

Թերթերը կը գրեն որ գաւառներէ Պատրիարքարան հասած դրութիւններ կը տեղեկացնեն թէ Հայ և Յոյն ազգերու մերձեցման լուրերը շատ գէշ տպաւորութիւն գործած են Թուրք ժողովուրդին վրայ, որ կասկածելի աչքով կը նայի Հայերուն և Յոյներուն։

Չեմ գիտեր թէ «Թուրք ժողովուրդ» ըսելով ի՛նչ կը հասկնան Պատրիարքարանի թղթակիցները, բայց կ'երեւակայեմ որ այն Թուրքերը որոնց վրայ գէշ տպաւորութիւն գործած է հայ և յոյն մերձեցումը, ամենատգէտ ու կարճամիտ և եթէ կ'ուզէք՝ մոլեռանդ՝ դասակարգին կը պատկանին։ Որովհետեւ նախ այդպիսի «մերձեցում» մը չի կայ և երկրորդ՝ այդ մերձեցումը, որուն մասին յոյն և հայ թերթերը քանի մը բաներ գրեցին, լոկ կրօնական անհամաձայնութեանց շուրջը կը դառնար, որոնց բարձումը ո՛և է կերպով չկրնար շահագրգռել Թուրք ժողովուրդը։ Պատարագի արարողութեան, հաղորդութեան և մկրտութեան ծէսակերպութիւններու և կամ ատոնց պէս վարդապետութիւններու մասին համաձայնութեան բաղձանքներ կամ փորձեր չենք գիտեր թէ ինչո՞ւ պիտի յուզեն մեր Թուրք հայրենակիցները, եթէ անոնք քիչ մը ողջմտութիւն ունենան։ Բայց խնդիրը այն է որ նոյն իսկ այդ յայտնուած բաղձանքները անհետեւանք մնացած են և այժմ գրեթէ մոռցուած իսկ։ Այնպէս որ այդ հայ և յոյն «մերձեցում»ը պարզապէս առասպել մըն է զոր կ'երեւայ թէ չարամիտ անձեր ուզած են շահագործել իրենց անարգ դերը կատարելու և տգէտ ու մոլեռանդ խուժանը Հայերուն կամ Յոյներուն դէմ գրգռելու համար։

Բայց նոյն իսկ ենթադրենք որ իրա՛ւ ըլլար այդ մերձեցումը, նոյն իսկ աւելի առաջ երթանք և ըսենք թէ Հայերն ու Յոյները, իբրեւ միեւնոյն Օսմանեան հայրենիքի զաւակներ, իրարու հետ եղբայրանային, միթէ ասիկա թշնամանք մը և սպառնալի՞ք մը պիտի ըլլար մեր Թուրք հայրենակիցներուն դէմ ուղղուած։ Միթէ մեր ներկայ նոր րէժիմին մեծագոյն ջանքն ու փափաքը Օսմանեան կայսրութիւնը կազմող զանազան տարրերու միջեւ համաձայնութիւնն ու համերաշխութիւնը պահպանելն ու զօրացնելը չէ՛։ Միթէ Ներքին Գործերու նոր նախարարը՝ Թալէթ պէյ՝ իր անդրանիկ շրջաբերական-հեռագրին մէջ չէ՞ գրած.

«Մեր սկզբունքն է բոլոր Օսմանցիները հաւասարապէս նպաստաւորել արդարութեան և ազատութեան բարիքներով, ընդհանուր միութիւն առաջ բերել հայրենիքի երջանկութեան եւ զարգացման համար, եւ մէջտեղէն վերցնել երկրին ամենէն մեծ վէրքը, որ տարրերու ճակատակութիւնն է»։

Այս պարագային՝ այն Թուրքերը որոնք խեթիւ կը նային հայ և յոյն մերձեցումի մը վրայ, պարզապէս թշնամի են հայրենիքի երջանկութեան և զարգացման և չեն ուզեր որ երկրին ամենէն մեծ վէրքը մէջտեղէն վերնայ։

Բայց ես, ինչպէս ըսի, կը հաւատամ որ այդպէս մտածող Թուրքերը ամենատգէտ դասակարգին կը պատկանին որոնք, խորհելու և դատելու կարողութենէ զուրկ, կուրօրէն կ'անսան չարամիտ թելադրիչներու խօսքին։ Զարգացեալ, ազատամիտ ու իր հայրենիքին զօրացման ու բարգաւաճման ճշմարտապէս փափաքող Թուրք մը երբեք գէշ տպաւորութիւն մը չպիտի կրեր հայ և յոյն մերձեցումի մը հաւանականութենէն՝ այլ, Ներքին Գործերու նախարար Թալէթ պէյի հետ, ինքն ալ անոր մէջ պիտի տեսնէր հայրենիքի երջանկութիւնն ու զարգացումը։

Մեր Թուրք հայրենակիցները պէտք է ըմբռնեն վերջապէս որ երեք տարիէ ի վեր բան մը փոխուած է այս երկրին մէջ. թէ այն դարաւոր ու սխալ քաղաքականութիւնը որ հպատակ ժողովուրդներու հակառակութեան մէջ կը գտնար Օսմանեան Պետութեան ապահովութիւնը՝ այլեւս վերջ գտած է և թէ ներկայ Սահմանադրութեան շնորհիւ, երէկուան հպատակները այսօր քաղաքացիներ են որոնք իրենց Թուրք հայրենակիցներուն չափ կապուած են երկրին՝ և իրենց շահերը, յոյսերն ու ճակատագիրները նոյնացուցած անոր հետ։

Այս ճշմարտութիւնը դիտէ մեր Թուրք հայրենակիցներու զարգացած տարրը. ժամանակ է որ այդ բանը հասկցուի նաեւ տգէտ տարրէն որ, ափսո՛ս, մեծամասնութիւն կը կազմէ։

Այն ատեն միայն Ներքին Գործերու լուսամիտ նախարարին բաղձանքը կատարեալ իրականութիւն կը գտնէ։

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ՔՆՆԱԴԱՏԱԿԱՆ ԷՋԵՐ

ՈՍՏԱՆ

(ՍՏՈՒԱՐԱԳՈՅՆ ՀԱՅ ՊԱՐԲԵՐԱԳՐԻՆ ԱՌԻԹՈՎ)

Մեր մէջ գլխաւորապէս անշահ գրականութիւնը մշակուած ըլլալէն, խորշանք մը կայ ստուար գործերու կամ պարբերականներու հանդէպ։ Ռուսահայերէն աւելի Թրքահայ գրողն է որ ինքզինք նուիրած է անշահ գրականութեան։ Հինէն ի վեր այսպէս է։ Անշահ գրականութիւնը լաւագոյն կերպով մշակուած է Եղիա Տէմիրճիպաշեանի և ուրիշ գրիչներով անցեալին մէջ։ Արդի Թրքահայ լաւագոյն գրողները —ըսելու համար գեղարուեստականները— այդ կոչումին կը ձգտին։ Անշահ գրականութիւնը հայ գրողը կը կապէ շաբաթաթերթերու, փոխանակ ամսագրերու։ Ատոր համար է որ Թրքահայ գրողը, ընդլայնուելու խորշելով զգալով, եղած է միշտ սեղմ, արուեստոտ, բաւական [illegible]։ Այս [illegible] տեւական եղած է մինչեւ այսօր։ Գրական տեսակէտով Թրքահայ գրողին գրականական նկարագիրը աւելի հիմնական է քան ռուսահայունը։ Այս վերջինը առանց նախնական օրէնքը գործադրելու կը ձգտի միշտ ընդլայնող գրականութեան։ Վերջին պարագան երբ նախնական օրէնքներու պատշաճութենէն հասունցած, պաշտպանուած է՝ այն ատեն միայն արդարանալի է։ Մինչդեռ ռուսահայ գրողները — մէկ քանի բացառութենէ զատ — կը ձգտին գրական մեծերանոցներ ապահովել լոկ։ Ոստան եռամսեայ ստուարագոյն պարբերագիրը, որ լոյս տեսաւ վերջերս Պոլսոյ մէջ, փոխանցման վիճակ մը կը բանայ մեր անշահ գրականութեան վրայ, [illegible] մը աւելցնելով շաբաթաթերթերու և [illegible]։ Անիկա այս դերը կատարելու կոչուած է, երբ իր ընթերցողներէն լաւ քաջալերութիւն ստանայ, որուն անպայման արժանի է։ Ոստանը մեզի կը յիշեցնէ ռուսահայ Մուրճը։ Ոստան մեզի համար նորութիւն մըն է, և իր անունին համապատասխան մշակոյթ մը պիտի ունենայ, ոստանիկ բառով, այսինքն հարազատ լեզուով։ Այս կոչման համար խիստ քննութիւն մը կը կատարուի արդէն ձեռագիրներու վրայ, անոնցմէ լաւագոյնները միայն հրատարակուելու համար մեծ պարբերագրին սուղ էջերուն մէջ։ Առաջին թիւը, վերէն վար հասուն ինքնատպութիւններու նմուշաբան մըն է։ Իւրաքանչիւր էջ սեղմ և յարաբերական դասակարգութեամբ մը կապուած է յաջորդական էջերու, ուր մերթ կը պատահինք հաճոյ գրականութեան մը, հարիւրական լայն էջերով. թարգմանուած, որպիսին են Գերմանացի թատերական գրողի մը Նորագոյն մէկ Թատերգութիւնը և Մոբասանի Պուլ տը Սուիֆը։ Երկուքն ալ կուգան անյագ ընթերցողին ծարաւը անցընել։ Ստուարաթիւ էջերու ընտրութեանց ատեն գլուխ գործոցներու պատեհութիւնն ալ ընդմիջուած չէ։ Այսպէս, Ոստան իր մէջ կը հոչակէ մէկ քանի գլուխ գործոցներ։ Ինքնագիր գրուածքներու մէջ առհասարակ կը տիրէ աշխատուած կանխահոգութիւն մը։ Տիրան Չրաքեանի հոգեհանգստական հեծ էջերը նոր արուեստով և մեծ համեստաբանութեամբ գծի առնուած են։ Արձակներուն մէջ, Տիգրան Չէօկիւրեանի Վենեցիան՝ գրական արդի պահանջքով գրուած սեղմ և խայտաբղէտ ճշմարտութիւն մըն է, այնքան գեղեցիկ է որքան Անտրէեւեանի Իտալիայում խորագրով գրքին մէկ էջը։ Քնարական էջերը ունին իրենց արդարացուցիչ զարգացումը և հին ռէժիմի անառոյգ քնարը չեն յիշեցներ։ Կէս հին գրողներու այն հոգը որ կը կեդրոնանար անշահ էջերու վրայ, փոխանցուած ըլլալ կը թուի նոր գրողներու։ Գրեթէ այս վերջիններն են որ իրենց նոր տեսլականին արժանի ձգտում մը ունենալ կը թուին։ Հին գրագէտները երբ նոր արուեստով կը ստեղծագործեն՝ բացարձակ նորութիւններ են ինքնին. իսկ նիւթը փոփոխելու չէ պայմանադրական բառին հետ, ինչպէս անցեալներ ըրած էր հայր Երեմեան (Աւրալեան)։ Ոստան լայնօրէն կ'արտայայտուի, իր ուսումնասիրութիւններուն հետ Թոլսթոյի գրականութենէն փայլուն էջ մը կը բանայ, զոր իր ամենէն գեղեցիկ և առաջին փայլուն էջը կը համարէ եղեր հեղինակը, դարուն մեծ Երախանի։ Փիլիսոփայական ծանր և հասուն վերլուծումներէն կը խօսի մեզի Շահան Պէրպէրեան, և սակայն իր ընտրած ճիւղը չէ կրցած ժողովրդականացնել կամ մատչելի ընել։ Խառնակ և հակասական հեղինակներով չէ յաջողած անդունդին լոյս մը բերել։ Տաղանդաւոր գրագէտ Ռ. Զարդարեան այս նուրբ դիտողութիւնը կ'ընէր անցեալ օր, շատ արդարանալիօրէն։ Ոստան որ խիստ ընտրուած աշխատակիցներով Թրքահայ արդի գրականութեան նոր շրջանը կը ցոլացնէ, զոհողութեամբ կրցած է տոկալ իր ստուար հրատարակութեան։ Անցեալները Ազատամարտ շաբաթաթերթին մէջ Ոստանի մասին երեւցած մէկ ամբողջական քննադատութիւնը, մասամբ անխտրական կերպով կատարուած է, նոր գրողներու յառաջ քանդիչ հաճոյքով։ Ոստան առողջ կը կարդայ արդէն ամէն անոնց, որ կրնան արդի պահանջքով գրական մտածումներու մարդը ըլլալ։ Աւելցնենք որ անընդունելի կը թուի։ Ոստան, մեր գրական անապատին մէջ Ովասիս մըն է, տեւական հովանիով մը օժտուած։

Լ. ԷՍԱՅԵԱՆ

ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԸ
ԵՒ
ԻՐԵՆՑ ՀԱՆԳՍՏԵԱՆ ՍՆՏՈՒԿԸ

Ուսուցիչներու Հանգստեան (կամ Նախորդ անունով Օգնութեան) Սնտուկի Հոգաբարձութեան անդամ մը, մեր երէկի գրածը կարդալով, սա դիտողութիւնները կ'ուղղէ մեզի.

«Ձեր ակնարկութիւնը հիմնաւոր է, բայց սխալ հասցէի ուղղուած է։ Կազմալուծեալ է, այո՛, Հոգաբարձութիւնը, բայց ատոր պատճառը նոյն իսկ ուսուցիչներն են որոնք իրենց շահերուն գիտակցութիւնը չունին և բոլորովին անտարբեր են Հանգստեան Սնտուկի մասին որուն օգտակարութիւնը չեն ըմբռներ։ Ներկայ Հոգաբարձութեանը վերակազմուելուն առիթով, անոնցմէ ոմանք Օգնութեան Սնտուկ բացատրութիւնը իրենց համար վիրաւորիչ նկատելով՝ թելադրեցին որ այդ բառը փոխուի, և Հանգստեան անունը տրուի այդ Սնտուկին։ Ինչ որ ընդունուեցաւ. և նոր կանոնագիր մը խմբագրելու համար ուզեցինք կարգ մը ուսուցիչներու կարծիքն առնել։ Զիրենք ժողովի հրաւիրեցինք. առաջին նիստին՝ հազիւ մէկ երկու հոգի եկան, երկրորդին՝ միայն Հոգաբարձութեան անդամները ներկայ էին, իսկ երրորդին՝ նոյնպէս։ Բան գործ ձգելով ժողովի դացինք, ժամերով սպասեցինք և դարձեալ ուսուցիչները երեւան չելան։ Այս պայմաններուն մէջ, ի՞նչ կ'ուզէք որ ընէր Հոգաբարձութիւնը։ Խղճերնիս հանգիստ է, մենք կրցածնիս ըրինք. տեղեկագիր կազմեցինք և վարչութեան վաւերացման յղեցինք։ Թերացողը, անտարբերը ուսուցիչ դասակարգն է որ իր շահերը պաշտպանելու, իր ապագային համար հաստատուած մարմին մը քաջալերելու և Սնտուկին հանդէպ իր պարտականութիւնը կատարելու մէջ ցուրտ ու անտարբեր է իբրեւ թէ գործը բոլորովին ուրիշ դասակարգի մը պատկանէր։ Տեսնենք, եթէ վարչութիւնը վաւերացնէ մեր տեղեկագիրը, ուսուցիչները պիտի ուզե՞ն անոր տրամադրութեանց համակերպիլ և պատշաճ վերաբերումով ցոյց տալ իրենց համար այնքան օգտակար ձեռնարկի մը։ Ես ատոր ալ կը տարակուսիմ, դատելով մինչեւ ցարդ իրենց բռնած դիրքէն։»

Անհաւատալի պիտի թուէր այս բացատրութիւնը, եթէ վաւերական չըլլար, և Հոգաբարձութեան անդամի մը կողմէ տրուած չըլլար։ Ուսուցիչներուն կը մնայ հետաքրքրուիլ այդ Սնտուկի հարցով և զայն իրենց համար նպաստաւոր ձեւի մը մէջ դնելու միջոցները ձեռք առնել։ Հանգստեան Սնտուկը տեսակ մը ապահովագրութիւն է Ուսուցիչներուն համար, ափսոս է որ չեն հասկցած, կ'երեւի։

Ս. Գ.

ՏԱՐՕՆԻ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Այս ոչինչ՝ երբ տեղւոյս կառավարութիւնը ձեռք զարկաւ հաւաքելու 324 տարուայ պէտէլատի, էմլաքի, թէմէթթիւի և էմլաքի յեօքլեմէի, ինչպէս նաեւ 325 և 326 տարիներու տուրքերը, առաջին անգամ նորէն մենք եղանք համարելէն արձագանգ տալով թէ, Տարօնի ժողովուրդը երբ նոյն թուականէն սկսեալ զօրք կուտայ ռօմ, բանակին, այլեւս կառավարութեան չվճարեր որ զինուորական տուրքի խօսքն ընէ, իսկ միւս տուրքերու գանձման ալ ժամանակը եկած չէ, որովհետեւ հին բռնապետութեան գործած զուլումի հետը ժողովրդեան քթէն չերթալէն զատ, պահարախոտ հիւանդութիւնն ալ վրան եկաւ։ Անասուններու այս հոգէառ ցուրը լմնցուց Տարօնը իր յարակից գաւառներով՝ Պուլանըքով, Մանազկերտով, Վարդոյով, Սասունով և Խնիթ Բանալէնով։ Ո՛չ լծկան թողուց և ո՛չ կթան որպէսզի անօթի գիւղացին ծախէ իր պարտատիրոջ ձայնը կտրէ։ Սակայն ինչպէս եղած են այս երեք տարուայ սահմանադրական կառավարութեան շրջանի մէջ, գրածներս մնացին «Ձայն բարբառոյ յանապատի»։ Քանի մը օր առաջ 25—30 հոգի Խասգիւղէն բերին բանտարկեցին, առանց առաջնորդարան գիր մը գրած էին, խնդրելով որ կառավարչէ փոխանորդին մէկը ղրկելով զիրենք ազատել տայ բանտէն։ Ատոր վրայ, Խարախանեան Սրբազան Առաջնորդարանի դատաւոր ղրկեց մութասարըֆին, որ արձակէ զանոնք իբրեւ աղքատ և տուրք տալու կարողութենէ զուրկ, բայց այս վերջինը դատաւորը ետ դարձնելով ըսած էր թէ՝ «մէկ մը որքան աղքատ ալ ըլլայ, եթէ տուրք չտայ պէտք է 31 օր բանտարկուի»։ Ս. Առաջնորդը կառավարչէ փոխանորդին ալ դիմած էր, այս ալ միեւնոյն պատասխանը տուած էր, աւելցնելով նաեւ թէ «պէտք է 61 օր բանտարկել, և այդ օրէնքը Երեսփ. Ժողովն ալ վաւերացուցած է»։ Դաշտի միւս գիւղացիները՝ Վարդենիսցիները, Բաղուսցիները, Փաթկոցիները և Կուրավցիները Առաջնորդարան եկած էին և կը բողոքէին հարկահաւաք տափիկաններու արարքներուն դէմ, որ ամէն խառնութիւն կը գործեն, առանց հաւաքարար հետագիր մըն ալ Պոլսոյ երեսփոխան Գեղամ էֆ.ին բողոքեցին։ Կը լսենք որ այս վերջինը կը պատասխանէ թէ «Մալիյէէն կուսակալին գրուեցաւ, դուք ալ դիմեցէք»։

⁂ Դպրոցական խնդիրները նորէն կը զբաղեցնեն ժողովուրդը և ազգ. Առաջնորդարանը. կառավարութիւնը ժամ մը իր ըրածէն չկանգնիր, ինչ որ որոշած է և ինչ որ գծած է Ժէօներու միութիւնը, կառավարութիւնը յամառութեամբ կը պնդէ քրիստոնեայ տարրերուն ընդունիլ տալու համար։ Դարձեալ Բաղէշի կուսակալէ փոխանորդը 495 համարով և ամսոյս 5 թիւ գրով մը կը յայտնէ թէ «կուսակալութեան մէարիֆի պաշտօնեան, ո և է դպրոցէ և կամ ուսուցիչէ տեղեկութիւն եթէ կ'ուզէ, անոնք միջնորդի տալու պարտական են, հակառակ պարագային օրէնքը ի գործ պիտի դրուի. այս կէտին հարկ չմնալով, կը յանձնարարեմ որ մէարիֆի պաշտօնեաները կը պահանջեն դպրոցներէն և ուսուցիչներէն իրենց կենսագրութիւններու մասին տեղեկութիւններ, ուր որ անկ է ծանուցանէք, հաղորդեն»։

Մէկ կողմէ ալ, նորէն դեկտ. 14 համար 369 թէզքէրէով մը տեղւոյս կուսակալի փոխանորդը հետեւեալը կը գրէր Առաջնորդարանին. «Մուշ դպրոցներու տեսչութեան պաշտօնին մէջ գտնուող ռուսահպատակ Գ. Սիմէոն Ջաւարեան պէտք չէ պետութեան դպրոցներուն մէջ տեսչութեան պաշտօն վարէ և դասախօսութիւններ ընէ. կրթական նախարարութեան հրամանաւ կը յանձնարարենք որ արգիլէք զինքը իր պաշտօնը շարունակելէ»։

Կառավարութեան բռնած ընթացքէն քաջալերուած, մէարիֆի պաշտօնեաները շատ կը խուժեն մեր դպրոցներէն ներս և ուզածնին կը պահանջեն, քէյֆերնուն եկածը ընել կուտան։ Անցեալ շաբթուն մէարիֆի տնօրէնը տեղւոյս [illegible] անուն կեղտոտ Թուրքին հետ վերի Թաղի դպրոցը կ'երթայ և կը պատուիրէ ուսու-

---

“ԱՐԵՒԵԼՔ„Ի ԹԵՐԹՕՆԸ

Թիւ 22

ՀԱՆՐԱՄԱՏՉԵԼԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ
ԿՐՕՆՔՆԵՐՈՒ ԵՒ ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Հեղինակ՝ Ն. ՍԻՄՕՆ

Ուրիշ կողմէ, այս երեք աւետարանիչները մեզ կը պատմեն թէ Յիսուսի մեռած վայրկեանին երկիրը երեք ժամ խաւարով ծածկուեցաւ, մեռեալներ յարութիւն առին և եկան Երուսաղէմի մէջ պտըտեցան ու երկրաշարժ մը տեղի ունեցաւ։ Արդ, Յովհաննէս որ կ'ըսէ թէ իր Տիրոջ տանջանքին անձամբ ներկայ գտնուած է, բառ մը չըսեր այդ ենթադրեալ հրաշքներու մասին, որոնք բացարձակապէս անծանօթ մնացին ժամանակակիցներուն, թէեւ պէտք էր որ տեսնուած ըլլային միլիոնաւոր մարդերու կողմէ։

Աստուածներու մահն ու յարութիւնը բազմաթիւ կրօնքներու համար վարդապետութիւն մը եղած է։ «Պարսիկներու մէջ, կ'ըսէ Տիւբիւի (Բոլոր Պաշտամունքներու Ծագումը, Ե. 289) Միթրայի մահուան վրայ կ'ողբային և իր յարութիւնը կը տօնէին ուրախութեան հանդէսներով։ Հաւատացեալներուն կը ներկայացնէին դիակ մը որ Միթրայի մահը ցոյց կուտար և յետոյ իր յարութիւնը կը ծանուցանէին, որմէ ետքը կը հրաւիրէին հաւատացեալները որ ուրախանան՝ քանզի մեռած Աստուածը յարութիւն առած էր, իրենց փրկութեանը համար չարչարուելէ ետքը — երեք ամիս առաջ ալ, դեկտ. 25ին, իր ծնունդը կը տօնէին»։

Արդեօք Յիսուս Միթրան չէ՞, ինչպէս կ'ենթադրէ Տիւբիւի։

Տերտուլիանոս կը պատմէ թէ քրիստոնէութիւնն ու պարսկական կրօնքը նոյն վարդապետութիւնը ունէին իրենց Աստուածոյն յարութեանը մասին։

Միւս մեռած և յարութիւն առած Աստուածներուն մէջ կարելի է յիշել Հորուսը, Ադոնիսը, Բաքգոսը, Օսիրիսը, Ապողոնը, Հերակլէսը են. (Տիւբիւի, տեսակ Ն. յարութիւն)։

Բոլոր այդ պաշտամունքներուն մէջ ոմանց կը պատկանէին այդ Աստուածները, իրենց մահը կուլային, դիակները կը ներկայացնէին և յետոյ ուրախութեան նշաններով անոնց յարութիւնը կը տօնէին։

Դիւրահասկնա՛լի է թէ Յիսուսի ոչ-գոյութեան կուսակիցները ինչ հետեւութիւններ հանեցին քրիստոնէութեան աւելի հին կրօնքներու հետ իր այս նմանութիւններէն, մանաւանդ մահուան և յարութեան աւանդութենէն որ կը թուի ըլլալ գրեթէ բոլոր կրօնքներու հասարակաց մէկ վարդապետութիւնը։

Հին կրօնքները իրենց աստուածութիւններու ծնունդեան, ազգականութեան, արարքներուն, մահուան, յարութեան և երկինք համբարձման մասին աւելի մանրամասն տեղեկութիւններ կուտան քան ինչ որ ունինք Յիսուսի մասին։ Դարերով այդ աստուածները պաշտուած են մեծ ազգերու կողմէ։ Այժմ վերջապէս ընդունուած է որ երբեք գոյութիւն ունեցած չեն։ Այս պայմաններուն մէջ շատ դիւրաւ կը հասկցուի Յիսուսի գոյութեան մասին եղած կասկածները։

Երկինքէն ամպերու վրայ իջնել, կոյսէ մը ծոցը մարմին առնել, չարաչար մեռնիլ, դժոխք իջնել, յարութիւն առնել, երկինք ամբառնալ. առասպելական իրողութիւններ որ Յիսուսի և իրմէ առաջ շատ մը աստուածներու համար միեւնոյն են։

Յիսուսի քարոզները և չարչարանքը աննշմարելի անցան Հրեաներու անթիւ մեծամասնութեան կողմէ։ Իր ժամանակակիցներէն մեծ մասը նոյնիսկ տեղեկութիւն չունէին իր գոյութենէն։

Մարիամ Մագդաղինացին էր որ Յարութեան լուրը տարածեց։ Հրեաները բաւ որ այդ յարութիւնը կը կայանար պարզապէս աշակերտներուն կողմէ իր մարմնոյն, գիշեր ատեն, վերցուելուն մէջ։ Մատթէոս կը պնդէ թէ իր գերեզմանին քով զինուորներ դրուած էին իբր պահապան։ Ըստ իրեն, անոնք ներկայ էին յարութեան, բայց Հրեաներէ կաշառուած էին, որպէսզի ըսեն թէ իրենց քնացած միջոցին աշակերտները անոր մարմինը վերցուցին (Մատ. ԻԸ. 2 եւն.)։ Ճշմարիտը, տարբեր փաստեր հարկ էր քան թէ այս աւետարանիչին բարբանջանքները, որպէսզի կարելի ըլլար հաւատք ընծայել Յիսուսի ու յարութեան։

Յիսուսը, եթէ քահանաներուն ականջ կախենք, յարութիւն առած է իր ծնունդին պէս, այսինքն՝ գաղտնուկ կերպով։ Ի՛նչ տարօրինակ Աստուած որ միշտ կը պահուըտի, փոխանակ իր դերին ամբողջ հանդիսաւորութեանը մէջ երեւնալու։

Խաչը միմիայն քրիստոնէութեան չվերաբերիր։ Զայն իբրեւ զարդ կամ խորհրդանշան կը գտնենք նախնական շրջաններու մէջ։ Խաչը գոյութիւն ունէր, Յունաստանի, Փիւնիկէի, Չինաստանի, Հնդկաստանի, Գաղիայ, եւն. մէջ։

Տարօրինակ բան, քրիստոնեաներու խաչին վրայ, ամբողջ եօթը դար, պառկած գառնուկ մը կ'երեւար։ Կ. Պոլսոյ Ս. Ժողովն էր որ 690ին որոշեց թէ գառնուկին տեղ՝ անկէ ետքը, Յիսուսի մարմինը պէտք էր դնել։

Հեղինակներէ ոմանք կ'ըսեն թէ քրիստոնէութիւնը, իր ծագման ատեն, պարզապէս աստղաբաշխական կրօնք մըն էր և թէ Յիսուս արեւը կը ներկայացնէր (Տիւբիւի, Վոլնէյ)։

Ուրիշներու խօսքին նայելով՝ խաչը կը ներկայացնէր այն գործիքը որով վայրենիները կրակ կը շինէին։ Այս դրութեամբ Յիսուս կ'ըլլայ Agni, Արիականներու կրակը։

Լատիներէն agnus բառը գառնուկ նշանակելով, անունի նմանութենէն, այդ կրակը ներկայացուած են գառնուկով մը զոր խաչին մէջտեղ դրած են։

Այս կերպով jnrj բառը որ խաչին վերի կողմը կ'երեւայ, համառօտագրութիւնն է Igne natura renovatur integra խօսքին (Կրակը ամբողջովին կերպարանափոխած է բնութիւնը)։ զոր քրիստոնեաները ի վերջոյ սապէս մեկնած են Jesus Nazasenus rex judeorum (Յիսուս Նազովրեցի Թագաւոր Հրէից)։

Յիսուս կ'ենթադրուի թէ երեսուն երեք տարի ապրած է, Աւետարանները միայն իր վերջին երեք տարիներուն վրայ մանրամասնութիւններ կուտան։ Իր քարոզութիւնները ըստ ոմանց երկու տարի և ըստ այլոց միայն մէկ տարի տեւած են։

Կատարեալ ըլլալու համար աւելցնենք թէ Յովհաննէս իր Աւետարանին մէջ (Ը. 57) կ'ըսէ թէ Հրեաները Յիսուսի ըսին. «Դուն տակաւին յիսուն տարեկան չես, Աբրահա՞մն ալ տեսար»։ Այս խօսքերէն հետեւցուցած են որ Յիսուս յիսուն տարեկանի մօտ մեռած է (Շթրաուս, I. Ի.)։

(Շարունակելի)

ցիչներուն որ Հայոց պատմութիւն չդասախօսեն իրենց դպրոցի մէջ. յետոյ Մեսրոբեան դպրոցը կ'անցնին և պէտք եղած տեղեկութիւնները առնելէ վերջ, Դաւիթ Խաչկոնցի «Ազգ. պատմութիւն» անուն գրքին հետ ուրիշ երկու ազգ. պատմութեան գրքեր ալ առնելով՝ կը տանին. ասով չբաւականալով, դպրոցի տեղւոյն «ընկերութեան դպրոց» բառը «Փեսայի մէքթեպի sիօ» sիյօր կը թարգմանէ յիշեալ Թուրքը վճարիք միւտիրին և արձանագրել կուտայ:

ՏԱՐՕՆՑԻ

(Շարունակելի)

Արտաքին Լուրեր

Գ. ԱՍՔՈՒԻԹԻ ԽՈՍՏՈՒՄՆԵՐԸ

Գ. Ասքուիթ, Անգլիոյ Երեսփ. ժողովի փետրուար 2ի նիստին մէջ շատ որոշ կերպով բացատրած է Իրլանտայի ինքնավարութեան խնդրին մասին կառավարութեան տեսակէտները: «Իրլանտական խնդրին լուծումը, ըսած է վարչապետը, պէտք տրուի, շնորհելով ինքնավարութիւն զուտ իրլանտական գործերու մէջ միայն և պահելով հանդերձ բրիտանական Խորհրդարանին գերիշխանութիւնը: Ամէն անոնք՝ որոնք վերջին ընտրութեան առթիւ ազատական կուսակցութեան ի նպաստ քուէարկեցին, գիտէին արդէն թէ կառավարութեան ծրագիրը այս էր. ու երբ առնմանադրական խնդիրը կարգադրուի, կառավարութեան ընելիք առաջին գործը աս պիտի ըլլայ»: (Մեծամասնութեան նստարաններուն վրայէն բուռն ծափեր):

Իրլանտական ազգայնականներու պետ Գ. Րէտմընտ, իր ընկերներուն անունով խօսելով, յայտարարած է թէ ամէն կէտերու մէջ համամիտ է վարչապետին յայտարարութեանը: Ըստ իրենց, ինքնավարութեան խնդիրը, այսպէս ընդունելէ ետքը, վերջնականապէս լուծուած է:

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՉԻՆԱՍՏԱՆ

Բեթերսպուրկէն փետր. 2 թուականով Թայմզի կը հեռագրեն. «Կը կարծուի թէ Ռուսիա պատրաստութիւններ կը տեսնէ՝ գրաւելու համար չինական Թուրքեստանի մէջ գտնուած Իլի անուն տեղը: Չինացիները մերժած են 1881 փետր. 24ին Բեթերսպուրկի մէջ կնքած իրենց դաշնագրով առաջադրած խոստումները. ու այս ծանրակշիռ որոշումը այս պատճառաւ տրուած է: Այս դաշնագրով Ռուսիա կը հաւանէր պարպել Իլի երկիրը զոր 1871ին գրաւած էր, աւար փոխարէն առնալով նոյն երկրին, Մանչուրիոյ և Մոնկոլիոյ մէջ առեւտրական առանձնաշնորհումներ, ինչպէս նաև Ամուր, Սունկարի և Ուսուրի գետերուն վրայ նաւարկելու իրաւունք: Կարելի է օրինակներ յիշել այն բռնաբարութեանց մասին զորս գործած է Չինաստան այս դաշնագրին վրայ: Չինաստանական տեսակէտով, Իլիի վերաբերեալ գրաւումը ոչ մէկ դժուարութիւն ունի: Կը վստահացնեն թէ սխալ է այն լուրը որուն համեմատ իբր թէ Ռուսիա պատրուակ կը փնտռէ նոր հողեր գրաւելու համար:

ԺԱՆՏԱԽՏԸ ՄԱՆՉՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Բեթերսպուրկէն 3 փետր. թուականով Թայմզի կը հեռագրեն. «Վլատիվոստոքի և Աստրախանի մէջ պատահած ժանտախտի դէպքերուն մասին նոր տեղեկութիւններ հաղորդուած չեն: Խարպինի մէջ, մահերը նուազած են. Ֆուծիատանի փողոցներուն մէջ ալ դիակ չէ տեսնուած: Մուքտէնի մէջ, օրական միջին հաշուով, եօթանասուն հոգի կը մեռնի. իսկ Մանչուրիոյ միւս քաղաքներուն մէջ ժանտախտը կը շարունակուի ըստ առաջնոյն: Տեղական իշխանութիւնները վախնալով որ մի գուցէ մոլեռանդ, նախապաշարեալ ժողովուրդը վնասներ պատճառէ, առողջապահական միջոցները գործադրելէ կը զգուշանան:

*** Լոնտոնի բժշկական վարժարանին համաճարակաբանութեան ուսուցիչը Տօք. Սիմպսըն որ մեծանուն գիտուն մըն է եւ քանի տարիէ ի վեր շարունակ ժանտախտը ուսումնասիրելով զբաղած է, հետեւեալ յայտարարութիւնները ըրած է. «Այս պահուս աշխարհի ամէնէն սոսկալի ժանտախտին ներկայ կը գտնուինք. ու տակաւին այս համաճարակը նոր կը սկսի. Թշնամին թէ՛ ծովէն և թէ՛ ցամաքէն կը յարձակի և ամէնէն ահարկու հարուածները տալու, առեւտրական մեծ կեդրոններու վրայ է որ կիջնէ: Ասիկա այնպիսի սոսկալի կռիւ մըն է որ կրնայ կէս դար և նոյնիսկ ամբողջ դար մը տեւել: Ժանտախտը մահ է. նոյն 14րդ դարու սեւ մահն է. իրեն ետեւէն կուգայ սովը. կը կործանէ ամբողջ քաղաքներ, ամբողջ ժողովուրդներ կը փճացնէ. անիկա կ'ամայացնէ մէկ խօսքով: Այս ժանտախտը որ այնքան ահ ու սարսափ սփռած է Եւրոպայի մէջ ամէն կողմ, այսօր մոռցած ենք զայն, որովհետեւ տարիներ անցած են»:

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ

Ուսանողները հեռացած են Բեթերսպուրկի համալսարանէն ու միայն հոն մտնողներուն ու ոստիկաններուն վրայ կը հսկեն: Դասերը միշտ կ'ընդհատուին ուսանողներու կողմէ. որոնք գործադուլ ըրած են և դասարանին մէջ կ'աղմկեն կամ գարշահոտ հեղուկներ կը թափեն: Նոյն իսկ ուսուցիչներէն մէկը վռնտուած են: Շատ մը ուսանողներ ձերբակալուած են:

ԾԱՆՐԱԿՇԻՌ ԽՌՈՎՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՓՕՐԹՕՅԻ ՄԷՋ

Լիզպոնէն 3 փետր. թուականով կը հեռագրեն. «Երէկ Փորթօյի մէջ պատահած ծանրակշիռ միջադէպեր կը յիշեցնեն ճիշդ այն միջադէպերը որոնք անցեալ ամսուն պատահեցան Լիզպոնի արքայական օրաթերթերէն մէկուն գրասենեակներուն վրայ գործ դրուած յարձակումին օրը: Բայց երէկ պաշտպանողները անայլայլ կերպով չկեցան, դիտելու համար իրենց ինչքերուն թալանումը: Կաթոլիկ քլիւպին մէջ բանախօսութիւն մը տեղի պիտի ունենար: Քանի մը մարդիկ արգիլեցին ներս մտնողները. ուսկէ առաջ եկաւ իրարանցում մը: Հանրապետական կազմակերպիչներէն մէկը հալածուեցաւ ամբոխին կողմէ. ատով ստիպուեցաւ ռեւոլվէրի հարուածներ պարպել, բայց իսկոյն ձերբակալուեցաւ: Ամբոխը այն ատեն քլիւպը մտաւ և ինչ որ կար հոն կոտրեց ու պատուհաններէն վար թափեց: Ամբոխը յարձակեցաւ նաեւ Բալավրա թերթին խմբագրատան վրայ, բայց պաշտօնեաները անոնց վրայ հրացան պարպեցին, եռացած ջուր թափեցին: Բազմաթիւ մարդիկ վիրաւորուեցան: Հանրապետական պահակազօրքը վրայ հասնելով կռուարարները բաժնեց և Բալավրա թերթին պաշտօնեաները ձերբակալեց և անոր հրատարակութիւնն ալ դադրեցուցուեցաւ: Քաղաքապետն ալ իր հրաժարականը տուաւ»:

Ներքին Կեանքը

ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

ՖՐԱՆ-ՄԱՍՕՆՆԵՐԸ ԵՒ ՕՍՄ. ՔՕՄԻԹԷՆ

„ՄԱԹԷՆ"Ի ԾԱՆՐԱԿՇԻՌ ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Թուրքերէն թերթի մը ըսածին նայելով, Խալիլ պէյի Ներքին գործոց նախարար անուանումը ամրապնդած է Դաշինքին դիրքը: Սպարքօսը յայտարարած է թէ Դաշինքը զօրացած ըլլալով, նախարարական տագնապի մը առաջքը առնուած է:

*** Աւշի օր եպարքոսին նախագահութեամբ նախարարական խորհրդակցութիւն մը կատարուեցաւ, որուն մասնակցեցան դատական, Ներքին գործոց և Եւքաֆի նախարարները: Արտաքին գործոց նախարարը ներկայ չգտնուեցաւ, հիւանդ ըլլալուն համար:

*** Կ. Պոլսէն Մաթէնի թղթակիցը կը հեռագրէ փետր. 2 թիւով. «Հակառակ Մ. և Թ: կուսակցութեան ու Քօմիթէին գումարման, և հակառակ հոն կատարուած վիճաբանութիւններուն՝ Ներքին գործոց նախարարին հրաժարականի մասին, նախարարական կացութիւնը նոյնը կը մնայ: Մամուլը կը ջանայ իրաց արդի վիճակին պատճառները ծածկել, բայց բնաւ չյաջողեցաւ կացութեան վրդովիչ հանգամանքը ի վեր հանել: Ինչպէս միշտ, թիւրքական գործերը գաղտնիքով ծածկուած են: Անշուշտ, գերազանց ուժ մը կ'ազդէ Քօմիթէին վրայ և կը բռնադատէ զայն լաւագոյն կոստակիցները ճամբելու: Նախարարական տագնապը, որ ի հարկէ առաջ պիտի գայ, ոեւէ վերջնական լուծում մը չպիտի յանգի: Կացութիւնը աւելի ծանրակշիռ է և աւելի ազդեցիկ դարմանի մը պէտք կայ: Դիւանագիտական և քաղաքական բարձրաստիճան անձնաւորութիւններ գիտ հաւաստեցին թէ Սահմանադրութեան փոփոխութեամբ միայն կրնան մտքերը հանդարտել, Սուլթանէն առնուած իրաւասութիւնները իրեն վերադարձնելով: Իսլամներու կրօնական զգացումը, Ֆրան-մասոններու միջամտութենէն վիրաւորուած, կը պահանջէ որ այդ փոփոխութիւնը կատարուի: Օսմ. Քօմիթէն պիտի հարկադրուի տեղի տալու, եթէ կ'ուզէ Թուրքիոյ ճակատագիրը վարել»:

*** Ներքին գործոց նախարար Խալիլ պէյ իր անուանումը ծանուցանող հետեւեալ շրջաբերական-հեռագիրը ղրկած է նահանգային իշխանութեանց. «Սուլթանին բարեացակամութեան և Երեսփ. Ժողովին վրայ վստահ ու աստուածային օժանդակութեան ապաւինած, Ներքին գործոց նախարարութեան պաշտօնը ստանձնեցի: Սահմանադրութիւնը վերջ տալով բռնապետութեան ու կամայական արարքներու, օրինաւոր կառավարութիւն մը հաստատեց: Այն պաշտօնատարները, որոնք օրէնքէն կ'առաջնորդուին պետական գործերու մէջ, կրնան վստահ ըլլալ թէ Ներքին գործոց նախարարութեան պաշտպանութիւնը պիտի վայելեն և անուղղակի կերպով Երեսփ. Ժողովին: Հակառակ պարագային, լաւ գիտնալու են թէ պիտի պատժուին: Հետեւաբար կը յանձնարարեմ որ օրէնքին գործադրութեան մէջ անդրդուելի ըլլաք և բոլորովին խորշիք ապօրէն արարքներէ: Մեր քաղաքականութեան էական սկզբունքը աս է թէ բոլոր Օսմանցիները վայելեն ազատութեան և արդարութեան բարիքները. Նպատակ ունինք ընդհանուր միացումը, աշխատելով օսմ. հայրենիքին երջանկութեան ու զարգացման և այդ կերպով անհետացնել ազգայնութեանց միջեւ առկայ անմիաբանութիւնը, որ մեր պետութեան ամենամեծ վէրքն է: Մասնաւորաբար կը խնդրեմ ձեզմէ միշտ աչքի առջեւ ունենալ աս կէտը թէ նոր րէժիմը ազգին կողմէ և ազգին համար կը կառավարէ. պաշտօնատարները, ժողովրդեան հետ իրենց յարաբերութեանց մէջ, պէտք է բարեկրթութեամբ վարուին և օրէնքին սահմաններուն մէջ դիւրաւ ու շուտով կարգադրեն անհատներուն գործերը և այսպիսով անոնց երախտագիտութիւնը շահելու վեհ. Սուլթանին նկատմամբ: Օտարները մեր յարգելի հիւրերն են: Անոնց անհրաժեշտ է համակերպիլ Պետութեան օրէնքներուն և քափիթիւլասիոններուն. Նոյնպէս լաւ վարուելու է անոնց հետ, և երբ պաշտօնապէս դիմում ընեն, հարկ եղած դիւրութիւնները ընծայել անոնց: Քափիթիւլասիոնները այն տեսակ խնդիր մը չեն կազմեր որ կարենայ վրդովել միայն մէկ կողմին փափաքովը: Սակայն երկրին մէջ բարեկարգութեան ամրապնդումը և արդարութեան հաւասար բաշխումը, մեծապէս յուսալի է թէ, բարեկամ տէրութիւնները մեր փառաւոր Սահմանադրութեան համար բարեացակամ մտադրութիւններ ունենալով, այդ կարեւոր խնդիրը գոհացուցիչ կերպով պիտի լուծուի մօտաւոր ապագայի մը մէջ: Սակայն, մինչեւ որ կառավարութիւնը որոշում մը տայ, պաշտօնատարները պէտք է յարգեն դաշնագրութեանց բոլոր տրամադրութիւնները: Մինչ աչքի առջեւ ունենալով այս գլխաւոր կէտերը, ջերմապէս կը յանձնարարեմ ձեզ մեծ գործունէութիւն ցոյց տալ ձեր պաշտօնին գործադրութեանը մէջ:»

*** Օսմ. հեռագրական գործակալութիւնը հետեւեալ ցեկոյցը կը հրատարակէ. «Տեղական և եւրոպական կարգ մը լրագիրներ նախարարական կացութեան և Նախորդ Ներքին գործոց նախարար Թալէաթ պէյի հրաժարման պատճառներուն վրայ մեկնութիւններ ընելով, Օսմ. Քօմիթէին կը վերագրեն այնպիսի դեր մը, որուն օտարոտի է անոր: Այդ տեղեկութիւնները նոր րէժիմը վարկաբեկելու բացայայտ նպատակով հրատարակուած են, աս համոզումը ներշնչելու համար թէ գաղտնի զօրութիւն մը կը միջամտէ կառավարական գործերուն: Այդ լուրերը բացարձակապէս հերքելու արտօնուած ենք:»

*** Նոյն գործակալութիւնը կ'ըսէ թէ Տօքթ. Նազըմ պէյի յայտարարութեան համաձայն, անոր և Խալիլ պէյի յարաբերութիւնները լաւագոյն են և թէ ոեւէ միջադէպ տեղի չէ ունեցած մէջերնին: Հետեւաբար լրագիրներուն մէջ այդ մասին հրատարակուած բոլոր լուրերը սնապատիր են:

*** Թան կ'ըսէ թէ արտաքին գործոց նախարար Րիֆաթ փաշա, եպարքոսին պնդումներուն վրայ, հինգ-վեց շաբաթէն պիտի հրաժարի, Լոնտոնի կամ Բարիզի դեսպանութիւնը ստանձնելու համար: Րիֆաթ փաշայի պաշտօնը պիտի վարէ նախարարապետը:

*** Վէյներա Բոշա Ներքին գործոց նախարարի փոփոխութեան վրայ խօսելով կ'ըսէ. «Այդ փոփոխութիւնը տեղի ունեցած է Ժէօն-Թիւրք Քօմիթէին մէջ առաջ եկած պառակտումին հետեւանքով, որ տակաւին երկար ատեն կացութեան տէր պիտի մնայ և որուն նպատակն է խորհրդարանական մեծամասնութիւն կազմող կուսակցութենէն կազմել նախարարութիւնը: Խալիլ պէյի Ներքին գործոց նախարար անուանումը դէպի եպարքոսութիւն առնուած քայլ մըն է: Թալէաթ պէյ ատոր մէջ անյաջողութեան մատնուեցաւ: Տարակուսելի է որ Ժէօն-Թիւրք նախարարութիւն մը փոփոխութեան ենթարկէ Թուրքիոյ գործերը, Քօմիթէի պետերուն ծայրայեղ ազգայնականութեան պատճառաւ:»

*** Մաթէնի Պոլսոյ թղթակիցը կ'իմանայ թէ նախարարական տագնապին շնորհիւ Թուրքիոյ Ներքին քաղաքականութիւնը նոր ուղղութեան մը պիտի հետեւի: Նոյն թերթը կ'ըսէ թէ Քօմիթէին պահանջելով, Ելմտական նախարարն ալ պիտի հրաժարի: Արտաքին գործոց նախարարութեան պաշտօնը եպարքոսութեան հետ պիտի ձուլուի:

*** Օսմ Քօմիթէի ազդեցիկ անդամներէն մէկը. Նազըմ պէյ, Թանինի մէկ խմբագրին հետ ունեցած տեսակցութեան մէջ հերքած է Բարիզի Թան լրագրին կողմէ եղած հրատարակութիւնները իր մասին, զոր Արեւելքի կիրակի օրուան թիւով հրատարակեցինք: Նազըմ պէյ յայտարարած է թէ անպատասխանատու մարմնոյ մը կողմէ պետական գործերու մէջ եղած միջամտութիւն մը երկրին հանդէպ մահուցիւն կը նշանակէ: Նազըմ պէյ ըսած է թէ իրենք կ'աշխատին հայրենիքը ազատել և ամրապնդել անոր դիրքը: Գալով աս կէտին թէ Մահմուտ Շէվքէթ փաշա վարկաբեկ ըրած է Նազըմ պէյը, այս վերջինը յայտարարած է թէ երկրին թշնամիները կ'աշխատին իրարու հետ թշնամացնել հայրենիքին փրկութեան և յառաջդիմութեան համար աշխատողները: Անոր այդ պատճառաւ զրոյցներ տարածուած են թէ Օսմ. Քօմիթէին և Մահմուտ Շէվքէթ փաշայի միջեւ անհամաձայնութիւն ծագած է: Տօքթ. Նազըմ պէյ, դրուատելով պատերազմական նախարարին ուղիղ նկարագիրը, ի վեր հանած է եղբայրական միութեան պէտքը: «Թշնամիները կը ջանան բաժնել մեզ, բայց մենք վտանգը տեսնելով, ա՛լ աւելի պիտի միանանք», եզրակացուցած է Տօքթ. Նազըմ պէյ:» Թանինը այս առթիւ կ'ըսէ թէ Օսմ. Քօմիթէին դէմ եղած հրատարակութեանց արմատները Սոֆիայի և Աթէնքի մէջ պէտք է փնտռել, և թէ ըսուածները սուտ են պարզապէս:

*** Կ. Պոլսէն Լոնտոն կը հեռագրեն թէ արտաքին գործոց նախարար Րիֆաթ փաշայի հրաժարումը հաւանական է:

ԵԷՄԷՆԻ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

Հօտէյտայէն փետր. 4 թուով կը հեռագրեն թէ կացութիւնը չէ փոխուած: Սանայի մէջ զինուորները դէպի դուրս ըմբոստներուն վրայ յարձակում գործած են, մեծ կորուստներ տալով: Զինուորներուն բարոյական վիճակը լաւ է, մինչ ապստամբները ընկճուած են: Վրդովիչ քանի մը չկայ: Գնդապետ Րիզա պէյ դէպի Հօտէյտա մեկնած է, Այսըլ սպառուած զինուորական ուժին հետ Մէնախէի վրայ քալելու համար: Մոխերքին վրայ հսկողութիւն կատարող հինգ թնդանօթակիրներ բռնած են մաքսանենգութիւն ընող հինգ նաւեր, գրաւելով անոնց զէնքերը:

*** Պատերազմ. Նախարարութիւնը աս ցեկոյցը հաղորդած է մամուլին. «Կարգ մը լրագիրներ իրենց ստացած տեղեկութիւններուն համաձայն, ծանուցած էին թէ ըմբոստները Հօտէյտա քաղաքին մօտեցած ըլլալով, կը պատրաստուին այդ դիրքին վրայ յարձակելու: Այդ լուրերը սխալ են: Պաշտօնական լուրեր կը յայտնեն թէ ըմբոստներու ոչ մէկ խումբ Հօտէյտայի չէ մօտեցած: Յաջորդաբար Հօտէյտայի մէջ ցամաք ելած չորս վաշտեր դէպի Այսըլ յառաջացած են Պաճէլի և Հէճրլէի ճամբով: Միւս կողմէ գնդապետ Րիզա պէյ, որ Հօտէյտայէն հասած է, դէպի Այսըլ ճամբայ ելած է: Յիշեալ չորս վաշտերուն միանալէ յետոյ, Մէնախայի վրայ պիտի քալէ: Ըմբոստները վերջին երեք օրուան մէջ քանիցս յարձակում գործած են Մէնախայի վրայ, սակայն ետ մղուած են: Իպհայի ամրոցին վրայ յարձակող ըմբոստները նահանջած են, 350 մեռեալ ձգելով կռուի դաշտին վրայ:

*** Հօտէյտայէն հասած լուրերու նայելով, ապստամբները գրաւած են Սինան Փաշան, Հաճէն, Հաճօւրը և շրջակայ վայրերը: Նոյնպէս Ասիրի ու Թաազի շրջականները պաշարելու վրայ են: Ապստամբները Իպհայի կողմը ճակատամարտ մը մղելով ետ մղուած են:

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՀՕՐԱՆԻ ՄԷՋ

Հօրանի արշաւախումբին հրամանատար Սամի փաշա պատերազմական նախարարութեան կը հեռագրէ թէ Հօրանի և Քէրէքի մէջ կատարեալ անդորրութիւն տիրելուն համար, կարելի է պահեստի վաշտերը արձակել: Ուստի պատերազմական նախարարութիւնը որոշած է իրենց տեղերը դարձնել այդ զինուորները:

*** Հօրանի Պատերազմական Ատեանը մահուան դատապարտած է երեք գլխաւոր ապստամբապետներ, որոնք են Շէյխ Մէզիտ Ամիր, Զուքան-էլ Էթրաշ և Եահեա Ամր պին Վէհպի անուն Շէյխերը: Ասոնք գրգռած են Գարիչ-Էսկի-Շամի մէջ գործուած չարիքները: Կայս. իրատէով վաւերացուած են այդ վճիռները:

ՆՈՒԷՐ ՀԱԼԱՃԵԱՆ ԷՖ.ԻՆ

Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան պաշտօնատարները, իրենց երախտապարտ զգացումները յայտնելու համար իրենց Նախորդ Նախարար Հալաճեան էֆ.ին, անագապղինձէ երկու արձանիկներ, երկու սփիներ և զարդարուն սափոր մը նուիրած են: Նոյն Նախարարութեան խորհրդական Խալուսի պէյ այդ գեղարուեստական ընծաները յանձնած է Հալաճեան էֆ.ի: Հրաժարած Նախարարը այդ նուէրները ընդունելով ի վեր հանած է հանրօգուտ շինութեանց պաշտօնատարներուն ընծայած թանկագին օժանդակութիւնը և յայտարարած է թէ բնաւ չպիտի մոռնայ իր աշխատակիցները և միշտ պիտի ջանայ անոնց շահերը պաշտպանել Խորհրդարանին մէջ:

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ

Անցեալ շաբաթ գիշեր Մանասթըրի և Կօրիցա գաւառին մէջ երկրաշարժի բուռն ցնցումներ զգացուած են: Մանասթըրի մէջ նիւթական վնասները աննշան են: Կեդրոնական բանտը և քանի մը պատեր վնասուած են: Կօրիցա Սթարվա քաղաքին մէջ աւելի զօրաւոր ցնցումներ զգացուած և քանի մը տուներ փլած են: Քաղաքին մէջ խուճապ ծագած է: Կառավարչատունը ծանրապէս վնասուած է: Օխրիտայի մէջ նիւթական վնասները աւելի մեծ են: Երեք կիներ փլատակներուն տակ մնացած են: Մէկը մեռած է, իսկ միւսները ծանրապէս վիրաւորուած են: Երեք հարիւր վրաններ ուղղուած են Սթրուգայի արկածեալներուն համար, որոնք վառելանիւթ ալ չունին: Երեք հարիւր ոսկի ալ ուղղուած է: Ցնցումները կը շարունակեն և Պէհլիչա գաւառակին մէջ ալ կը զգացուին:

ԵԼՄՏԱՑՈՅՑԸ

Ելմտացոյցի խորհրդարանական յանձնաժողովը պատրաստեց յառաջիկայ 1397 տարուան ելմտացոյցին նկատմամբ իր կատարած քննութեանց արդիւնքը պարունակող ընդհանուր տեղեկագիրը, որ սապէս կը սկսի.— «Այն տէրութիւնները որոնք ելմտացոյցի բացը գոցելու համար օտար փոխառութեան դիմելու կը հարկադրուին, իրենց ազգ. անկախութիւնը սահմանափակած կ'ըլլան»: Տեղեկագիրը նախ կը յիշէ թէ անցեալ տարուան իր տեղեկագրին մէջ նկատի առնելով փոխառութեանց ծանր բեռը, խնդրած էր նախարարներէն որ իրենց ելմտացոյցերը կարելի եղածին չափ քիչ բացով մը պատրաստեն: Հակառակ ասոր, նախարարները նոր տարուան ելմտացոյցը պատրաստած են 638,663,199 ղրուշի բացով մը, բայց այդ գումարը 8½ միլիոն ոսկին կ'անցնի, երբ հաշուի առնուին պատերազմական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեանց արտասովոր վարկերուն տարեկանները, «գատրօ»էն դուրս մնացած պաշտօնեաներու ամսաթոշակները և հանգստեան թոշակի անուանիներու վարկերը: Այս բացը ցոյց կուտայ թէ նախարարները նորէն անհոգ գտնուած են կարելի եղածին չափ բացով ելմտացոյց մը պատրաստելու մասին: Դահլիճը ամէնէն աւելի մտածելու էր ելմտացոյցին բացը գոցելուն վրայ: Պէտք էր մեր վերմակին երկայնութեանը համեմատ ոտքերնիս երկնցնել և կամ մեր իւղովը տապկուիլ: 1325 տարիին ներկայացուցած բացը 655,182,352 ղրշ. էր, բայց ծախքերէն 265 միլիոն ղրշ. նուազ սպառած և հասոյթներն ալ ենթադրուածէն 117 միլիոն աւելի ըլլալով, բացին գումարը գրեթէ կէս առ կէս իջած էր: 1326 տարուան բացն ալ 5½ միլիոն ոսկի էր: Այս գումարն ալ կարելի էր 4 միլիոն ոսկի զեղչել կարգ մը խնայողութիւններով: Տեղեկագիրը կը կրկնէ տէրութեան հասոյթներուն և ծախքերուն կատարեալ իմաստութեամբ յանձնանուելու նկատմամբ իր ըրած տնտեսագիտութեան և խնայողութեան անհրաժեշտ պահանջումները: Միանգամայն կ'առաջարկէ կա՛մ ելմտական տարին փոխել և կամ ելմտացոյցը երկու ամիս առաջ յանձնաժողովին ներկայացնել, որովհետեւ պետական պաշտօնարանները գործերու յապաղումը և երեսի վրայ մնալը կը վերագրեն ելմտացոյցը ժամանակին Խորհրդարանին կողմէ չվաւերացուելուն պարագային:

ԱՆԳԼԻԱ ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՄԷՋ

Նոյե Ֆրայե Բրէսէ Լոնտոնէն կ'իմանայ թէ Եգիպտոսի անգլիական կառավարութեան ներկայացուցիչը մօտերս հրաժարական պիտի տայ: Իր տեղ Լորտ Միլներ պիտի անուանուի: Անգլիական կառավարութիւնը նկատի առնելով որ հաշտարար քաղաքականութիւնը, Լորտ Քրօմէրի հրաժարումէն ի վեր, ոեւէ արդիւնք չէ տուած, որոշած է իր թաքթիքը փոխել և պարագաներուն համեմատ գործել: Անգլիական մամուլին մէկ մասը արդի ներկայացուցիչին վրայ կը յարձակի, մանաւանդ Եգիպտոսի նախարարապետին սպանութենէն ի վեր:

ԵՐԵՍՓ. ԹԵԿՆԱԾՈՒՆԵՐ

Իզմիրի երեսփոխաններէն Արիսթիտի փաշայի ծերակուտական անուանուելուն պատճառաւ Պոլսէն հրահանգ ղրկուած էր Իզմիր, անոր տեղ նոր երեսփոխանի մը ընտրութեան ձեռնարկելու: Այս առթիւ քանի մը ընտրելիներ ներկայացուած էին: Ի մէջ այլոց երեսփոխան ըլլալու առաջարկուած էր Գ. Արիսթօրուլօս: Այս օրերս կ'առաջարկուին նոյնպէս Գ. Է. Էմմանուէլիտէս և թաղապետական խորհրդական Գ. Ա. Բէթրիտիս: Յոյները վերջինին ընտրութեան կողմնակից են:

ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Կայսեր ճամբորդութեան լուրին առթիւ Բրիշթինայի բնակիչները հեռագիր մը ուղղելով Սուլթանին, խնդրած են որ մէտրէսէի մը հաստատման գործը ի գլուխ հանուի, որպէսզի տեղւոյն երիտասարդութիւնը խոր տգիտութենէն ազատի: Հին րէժիմի օրով, Ալպանիոյ մէջ կրթական գործը բոլորովին երեսի վրայ ձգուած էր: Հեռագրին մէջ ըսուած է թէ այդ նպատակաւ հանգանակութեան մը ձեռնարկած էին, սակայն արդիւնքը անբաւական եղած էր: Բրիշթինա գաւառը, որ 400000 բնակիչ ունի, մինչեւ հիմա կրթական հաստատութենէ զուրկ մնացած է: Սուլթանը, այդ հեռագիրը ստանալուն պէս, յայտարարած է թէ մէտրէսէին համար պէտք եղած բոլոր ծախքերը կը ստանձնէ և թէ ինք անձամբ պիտի կատարէ անոր հիմնարկէքը, յառաջիկայ մայիսին Ալպանիա կատարելիք ուղեւորութեան առթիւ:

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ

Հռոմի օսմ. դեսպան Քեազիմ պէյ իտալական կառավարութենէն բացատրութիւններ ուզած էր Կարիպալտեան կամաւորներու մասին, որոնք որոշած են Ալպանիա երթալու, Ալպանացիներուն գործակցելու համար: Իտալական կառավարութիւնը բաւարար հաւաստիքներ ընծայած է, յայտարարելով թէ իտալացի կամաւորներու դէպի Ալպանիա մեկնումը պիտի արգիլուի:

Օրուան Դէպքեր

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՓՈՐՁ.— Բերա, Պիւլպիւլ Տէրէ, դիւրահաղորդ կին մը անցեալ օր ածուխի կրակարան մը վառելով սենեակին մէջ, փորձեց անձնասպան ըլլալ: Դրացիներ, օգնութեան հասնելով, ստոյգ մահուընէ մը ազատեցին կինը:

ՀՐԴԵՀ.— Շաբաթ գիշեր հրդեհ ծագեցաւ Շիշլի, Օսման պէյի կազինոյին մօտ գտնուող ատաղձագործական աշխատանոցէ մը, որ մասամբ այրեցաւ:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Գոհունակութեամբ կը հրատարակենք Ալլիանցա ապահովագրական ընկերութեան ուղղուած հետեւեալ շնորհակալիքը, որ ցոյց կուտայ թէ նոյն ընկերութիւնը ինչ մեծ համարում շահած է իր ուղղամիտ գործունէութեամբ: Ահաւասիկ այդ շնորհակալիքը.—

Պանտրմա, 4/17 փետր. 1911

Պատ. Տնօրէնութիւն
«ԱԼԼԻԱՆՑԱ»ի

Ներկայիւս կուգամ իմ երախտագիտութիւնս յայտնելու, թիւ 17718 կեանքի ապահովագիրը փութով վճարուած ըլլալուն համար, որ Պանտրմայի մէջ մեռած Գ. Մկրտիչ Ֆրէնկեանի անուամբ կնքուած էր: Իր ժառանգորդները՝ հանգուցեալին մայրը Տիկ. Զարուհի Ֆրէնկեան, ծնեալ Յաքոբ Լուսնթագեան, եւ հանգուցեալին երեք եղբայրները՝ Վահան, Յակոբ, Հայկ ու իր քոյրը Սիրանոյշ, ինծի պաշտօն յանձնած են յայտնելու թէ որքան երախտապարտ են ձեր պատուարժան ընկերութեան և ինծի հետ շնորհակալ կ'ըլլան ձեզի:

Ձերդ
Վահրամ Ֆրէնկեան

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Այս օրերս ամէն կողմէ վրաս յարձակումներ կը տեղան: Երկար բարակ անոնց պատասխանելու ըլլամ ընթերցողներուն մեղք պիտի ըլլայ: Ուրեմն ամփոփեմ բակլիքներս.

1.— Հնչակեան կուսակցութիւնը անարգած չեմ, բնաւ երբեք: Քննադատութիւնը անարգանք ենթադրողները խորհելու մէջ կարճատես եղողներն են ընդհանրապէս: Արդէն գրածս կուսակցութեան համար չէր, այլ Արամեանցի խնդրին մասին: Հիմա նոյնիսկ կը ցաւիմ աննշան անձնական հարցով մը զբաղած ըլլալուս:

2.— Դաշնակցական ըլլալ ուզած չեմ երբեք. և չէի կրնար ըլլալ քանի որ սօցիալիզմի մասին տակաւին վերջնական համոզում մը չունիմ: Եղածը այն ատեն հոգեբանական վիճակին անկեղծ խոստովանութիւնն էր: Գրածս մէյ մ'ալ կարդացէք եթէ կը հաճիք:

3.— Ես նորէն Հնչակեան ըլլալու համար դիմում ըրած չեմ: Այդ հակառակն պիտի ըլլար: Քանի անգամ մարդ մը Հնչակեան կ'ըլլայ: Միայն Նոր-Աշխարհի աշխատակցութեան մասին տեսակցութիւն մը ունեցած եմ Սապահգիւլլի հետ: Աս ալ ամօթ է:

4.— Սամաթիոյ ընկերներուն անգիտակից ըսած եմ, ոչ թէ անարգական դիտումով, այլ պարզապէս անոր համար որ շատեր առին քալեցին և հրաժարեցան, ինչպէս՝ նոյնիսկ մասնաճիւղին ատենապետը: Արդէն մասնաճիւղի մասին շատ բան մը չեմ գիտեր: Եթէ ըսածիս հակառակ բաներ կան, թող ըլլան, ես այդ տեսակ կուսակցական ներքին կեանքի վրայ խօսիլ իսկ չեմ ուզեր և չեմ ալ խօսած: Այդ տեսակ բարբառներ խնդրին հետ առնչութիւն չունին և անվայել ակնարկութիւններ են:

5.— Ինծի բռնամիտ կը կարծեն: Մինչդեռ ես մինչեւ այսօր բարեկամ եմ և կը մնամ այդ կուսակցութեան:

6.— Ինծի օր մը օրանց հարցուցե՛ր են, որ ես սօցիալիստ ե՞մ թէ չէ, որ ատանկ անհանդուրժելութիւններ են ըրեր: Կարելի՞ է առանց այլեւայլի մէկը անգամ նկատել վերստին: Ինչ և է չխօսինք:

Աւելի բացատրութիւն տալու առայժմ հարկ չեմ տեսներ:

ԱՐՄԵՆԱԿ ՀԱՑԵԱՐԻՆԻ

ՏՔԹՐ. ՄԱԽՕԽԵԱՆ
Dr. Mahokian
ԲԵՐԱ, ԹԷՓԷ-ՊԱՇԻ

Տօքթ. Մախօխեան վերջնականապէս վերադառնալով Կ. Պոլիս, հիւանդներ կ'ընդունի ժամը 1էն 4 (Ը. Ե.) Բերա, Թէփէ-Պաշի, թիւ 15 բնակարանը:

18—20

Խորհրդարանական Քրոնիկ

Գ. ՆՍՏԱՇՐՋԱՆ 44ՐԴ ՆԻՍՏ

ՍԱՀՄ. 74ՐԴ ՅՕԴՈՒԱԾԸ ՄԵՐԺՈՒԱԾ

46Ի ԴԷՄ 139 ՁԱՅՆՈՎ

Օսմ. Երեսփ. Ժողովը երէկ նիստ գումարեց ժամը 10.45ին նախագահութեամբ Ահմէտ Րիզա պէյի։ Նախորդ նիստի ատենագրութեան ընթերցումէն յետոյ կարդացուեցաւ Եպարքոսութեան կողմէ ղրկուած օրինագիծ մը՝ պաշտօնական հեռագր. գործակալութիւն մը հաստատելու և անոր հեռագիրները ձրի ղրկելու մասին։ Ղրկուեցաւ Օրինագծերու յանձնաժողովին։

Կառավարութիւնը պիւտճէի յատուկ [illegible] (իհթիյաթ) գլուխին համար 1698289 ղրշ.ի յաւելուածական վարկ մը կ՚ուզէր։ Ղրկուեցաւ Պիւտճէի յանձնաժողովին։

Կառավարութիւնը 5,564 000 ղրշ.ի յաւելուածական վարկ մը կ՚ուզէր ռազմամթերքի համար։ Ղրկուեցաւ Պիւտճէի յանձնաժողովին։

Յետոյ Ժողովը անցաւ Ծերակոյտին կողմէ առաջարկուած 74 յօդուածին, որուն վիճաբանութեան շարունակութիւնը յետաձգուած էր։

Երեսփոխան մը Թագիրով կ՚առաջարկէր այլեւս չվիճաբանել այս խնդրոյն վրայ և անմիջապէս քուէարկել։

Սակայն խօսք առնողները պնդեցին և նախագահը խօսք տուաւ Կիւմիւլճինայի Իսմայիլ պէյին, որ մասնաւորաբար Զօհրապ և Ֆէյզի էֆ.ներուն պատասխանելով, ըսաւ թէ՝ սխալ է կարծել թէ՝ ներկայ կառավարական ձեւը չափազանց նոր է մեզի համար և այսպէսով մենք դէպի հանրապետականութիւն կ՚երթանք։ Մեր կառավարութեան ներկայ ձեւը նորութիւն չէ մեր ժողովուրդին համար, որովհետեւ լաւ գիտենք թէ՝ ասկէ առաջ մեր Թագաւորական մարմինները, մեր [illegible] մէճլիսները ընտրական ձեւով կը կազմուէին և ազգը հետզհետէ յառաջանալով ուզեց որ կառավարութիւնը մտնէ այսօրուան ձեւին մէջ։ Հետեւաբար ինչպէս կ՚ըլլայ որ ազգ. գերիշխանութիւնը՝ Թագաւորութեան հակառակ կ՚ըլլայ և կամ կառավարութեան այս ձեւը հանրապետութիւն կը նշանակէ։ Եթէ մեր այս Երեսփ. Ժողովը ծնունդ է բռնապետութեան և անկատար եմ որ անանկ է, իր բոլոր ուժը պէտք է թափէ պահպանելու և պաշտպանելու համար ազգ. գերիշխանութիւնը։

Եսաս էֆ.— Ոմանք կը կարծեն թէ՝ խալիֆութիւնը երբ Թագաւոր մը կը դնէ գահի մը վրայ, անոր կուրօրէն ամէն տեսակ իրաւունք կուտայ և զայն ազատ կը թողու ուզածը ընելու, կախելու, կտրելու, թափելու եւն.։ Բայց երբեք անանկ չէ. ընդհակառակը այդ նուիրական անձը այդ գահին վրայ կը նստի կարգ մը յանձնառութիւններով և պայմաններով։ Իսլամ ազգը երբեք չընդունիր, օրինակի համար, երբ Թագաւորը նկատելով որ այս տարի Ռամազանը ամառուան մէջ կուգայ, փոխէ ձմեռի և կամ ըսէ թէ՝ այս տարի թող Մէքքէ ուխտի չերթան իսլամները։ Հինէն ի վեր իսլամներու գործերը խորհրդակցութեամբ տեղի ունեցեր են։ Մեր Խալիֆաները ուրեմն միշտ իրենց ուզածը չէ որ կ՚ընեն...

Ձայն մը.— Համիտն ալ...

Եսաս էֆ. (շար.).— Մեր ընկերներէն ոմանց կողմէ բոլորովին սխալ ըմբռնուած է Պապանզատէ Իսմայիլ պէյի մէկ խօսքը թէ՝ Թագաւորը գործադիր իշխանութեան պետն է. ասկէ ոմանք այնպէս հետեւցուցեր են թէ՝ Թագաւորը հաւասար է Սատրազամին. բայց անանկ չէ. Թագաւորը թէ՛ օրէնսդիր և թէ գործադիր իշխանութիւններուն պետն է։ Իսլամ ազգը երբեք չի կրնար վերցնել խալիֆայութիւնը և հետեւաբար չի կրնար հանրապետութեան վերածուիլ։ Ո՛չ թէ Պապանզատէ մը, այլ նոյնիսկ հազարաւորներ ալ չեն կրնար այդ բանը ընել։ Անկէ անդին [illegible] եղած ([illegible]) է, ա՞նկ եղած է, նա՞նկ եղած է, կարեւորութիւն չունին։ Ես միայն սա պիտի խնդրեմ Զօհրապ և Ֆէյզի պէյերէն, որ երբ այս տեսակ ճառեր կը խօսին, որոնցմէ յաճախ կ՚օգտուինք, կա՛մ մեր չհասկցած բառերը չգործածեն և կամ այդ ֆրանսերէն բառերը մեզի բացատրեն։ Օր մը հիւանդին մէկը բժշկին կ՚երթայ և այս վերջինը զայն քննելէ վերջ բալբաթասիեն (բալբիթասիոն) ունիս կ՚ըսէ. հիւանդը չհասկնար և իրար կ՚անցնի. ճիշդ մենք ալ ատոր կը նմանինք. օր մը այս Ժողովին մէջ բանախօսներէն մէկը բռենսիբ (բռէնսիբ) բառը գործածեց. կարծեցի թէ բռենսիբ կ՚ըսէ և խօսք առի որ ընդդիմախօսեմ. բայց ընկերներս բացատրեցին թէ՝ սկզբունք ըսել կ՚ուզէ։ Սխալ է երբ Զօհրապ էֆ. կ՚ըսէ թէ՝ ազգ. գերիշխանութեան այս ձեւը ընդունելով՝ կրճատեցինք Թագաւորին իրաւունքներն ու ուժը։ Անիկա միշտ խալիֆա և կայսր է և ունի ամէն ուժ և իրաւունք։ Գաւառներու մէջ հոս ու հոն եղած ամէն շշուկի պէտք չէ կարեւորութիւն տալ. ճանիներ շատ կան և պզտիկ դէպքերէն մեծ հետեւութիւններ կը հանեն. կը նայիս որ գաւառի մը կառավարիչը ուրբաթի աղօթքին չերթար և անոր տեղը մասերն ինծի կը փոխեն և կը պահանջեն որ կառավարիչը պաշտօնանկ ըլլայ. ասոր դէմ ի՞նչ ընէ ներքին գործոց նախարար մը՝ երբ կ՚ուզէ սահմանադրականօրէն պաշտօնավարել։ Հետեւաբար եզրակացնելով կ՚ըսեմ թէ՝ Ծերակոյտը ազգ. գերիշխանութեան իրաւունք չունի և անիկա միայն կայս. պալատան Ա. քարտուղարութեան և կամ Ա. սենեկապետութեան ատենակալից բան մըն է. պարզապէս կայսեր խորհրդականներն են։

Էմրուլլահ էֆ. (նախկին կրթ. նախարար).— Վասֆի էֆ. իր վերջին ճառին մէջ, 74րդ յօդուածի վիճաբանութեան միջոցին, բառ մը գործածեր է, «տէմօքրաթ» բառը, որուն իմաստը կ՚երեւի թէ՝ լաւ մը չգիտեր։ Մեր երկրին համար «տէմօքրաթ»ութիւնը վտանգաւոր է. «տէմօքրաթ» երկիրներու մէջ ժողովուրդը կառավարութեան ձեւը ուզածին պէս կը փոխէ։ Մինչդեռ մեր մէջէն Սուլթանութիւնը և խալիֆայութիւնը կարելի չէ վերցնել։ Ասոր համար պէտք է արգիլել որ «տէմօքրաթ»ներ յառաջ չգան մեր երկրին մէջ...

Վասֆի էֆ. (ընդմիջելով).— Երկիրը միայն մէկ կուսակցութիւնով մը չի կրնար յառաջ երթալ..

Էմրուլլահ էֆ. (շար.).— «Տէմօքրաթ»ները իրենց երկիրներուն մէջ ուզած կերպովնին օրէնքներ կը դնեն և կը վերցնեն. Ֆրանսայի մէջ Տէմօքրաթներն էին որ դպրոցներէն վերցուցին կրօնական դասերը. մենք ալ կրնա՞նք ընել այդ բանը. (Ձայներ.— Հաշա՜...) Տէմօքրասին ամենէն վտանգաւոր և ամենէն վնասակար հոսանքն է մեր պետական կազմին դէմ։ Տէմօքրասին կը խանգարէ ժողովուրդին միաքը։ Մեր երեսփոխաններէն ո՞րն է որ այս Տէմօքրաթիք միտքերը պիտի երթայ պարզել իր ընտրական շրջանակին մէջ, զէնքը ընտրողներուն առջեւ։ Եթէ այս մտքերը տարածուին երբեք քուէ չի կրնար շահիլ. «Տէմօքրաթ» բառը իսկ պէտք է վերցնել մեր երկրէն։ Տէմօքրաթիք երկիրներու մէջ ազգային գերիշխանութիւնը կը տարածուի բոլոր քաղաքացիներուն վրայ, և ամէն քաղաքացի Սուլթան մըն է։ Դուք հազարաւոր Սուլթաններ ունենալ կ՚ուզէ՞ք. Եթէ ազգային գերիշխանութիւնը միայն Երեսփ. Ժողովին տանք այս երկիրը սարսափելի տէմօքրաթիկ վիճակի մը հասցուցած կ՚ըլլանք (ծափեր)։ Եթէ կ՚ուզէք որ այս երկիրը երջանիկ ըլլայ ու յառաջդիմէ պէտք է այդ իրաւունքը տանք նաեւ Ծերակոյտին։ Պէտք է անոր օրէնսդիր իշխանութեան մը ձեւը տալ և ոչ թէ խնամակալի ձեւ մը. ասկէ [illegible] չի գար ազգ. գերիշխանութեան։

Պապանզատէ.— Եթէ ազգը իր ընտրողներուն հանգամանքը նկատի չառնէ, ինչպէս կ՚ըսէ Էմրուլլահ էֆ., այն ատեն կը հարցնեմ իրեն թէ՝ ի՞նչպէս ինքը ընտրուեցաւ և հոս ղրկուեցաւ (ծափեր). եթէ տէմօքրասին վերցնենք, կրնա՞ք ըսել թէ անոր տեղը ի՞նչ պիտի դնէք առիստօկրասի՞ թէ օլիկարշի...

Սայիտ Հօճա.— Շո՛ւս ասող մի՛ երթաք. ըսէք տեսնեմ Սէյիտ Իպրիշ և Իսա Գօլթիքը ինչու թղթանօթի բռնեցին. անոնք ալ ազգ. գերիշխանութիւն չէի՞ն ուզեր...։

Նախագահը, Զօհրապ էֆ.ի խօսած ճառէն յետոյ, որ դէմ էր Ծերակոյտի առաջարկին, քուէի դրաւ խնդիրը։ Ներկաներն էին 184։ Եւ 46ի դէմ 139 քուէով մերժուեցաւ 74րդ յօդուածը։

Կէս օրուան դադարէն վերջ կարդացուեցաւ և Պիւտճէի յանձնաժողովին յղուեցաւ Աղնամի տուրքին նոր օրէնքը, որ ղրկուած էր կառավարութեան կողմէ։

Կառավարութիւնը մէկ միլիոն ղրուշի վարկ մը կ՚ուզէր, ձմրան խստութեանը ենթարկուող մէկ քանի գաւառներու աղքատ ժողովուրդին համար։ Ժողովը նախապէս որոշեց Խմբական յանձնաժողովին ղրկել։

Թալադ (նախկին նախարար).— Այս վարկը ձմրան սաստկութենէն տառապողներուն համար է. եթէ յանձնաժողովին ղրկենք խնդիրը կը ձգձգուի և իր նպատակին չի կրնար ծառայել. հետեւաբար շուտով որոշենք։

Հետեւաբար Ժողովը որոշեց [illegible] և ասոր համար այդ խնդիրը հինգշաբթի օրակարգը։

Ժողովը անցաւ զինուորագրութեան այն յօդուածներուն որոնք յանձնաժողովին ղրկուած էին բարեփոխուելու համար և 72րդ յօդուածը, կրօնական վարժարաններու և մէտրէսէներու վերաբերեալ, ընդունեց եղած փոփոխութիւնով։

Գրիթոր

Ազգային Կեանք

ՀԱՅԿ ԷՖ. ԽՕՃԱՍԱՐԵԱՆ

Ուրախ ենք ծանուցանելու որ Գաղ. Ժողովի գործօն անդամ և ազգ. երեսփոխան Հայկ էֆ. Խօճասարեան պատահած արկածէն զոր պատմած էինք արդէն, առաջին վայրկեանին ենթադրուածէն երկար ծանր հետեւանք մը ունեցած չէ և կը յուսացուի որ համակրելի արկածեալը մինչեւ երկու ամիս բոլորովին ապաքինի առանց որ և է հետք մը կրելու իր վէրքէն։ Կիրակի օր բազմաթիւ բարեկամներ փութացած էին այցելութիւն տալու Հայկ էֆենտիի, ի մէջ այլոց Պատր. փոխանորդ Հայրը, Գէորգ եպսկ. Երէցեան, Մայր Դիւանի Բ. Ատենապետ Պարզեւ էֆ. Փափազեան, Քաղ. Ժողովոյ անդամ՝ Արամ պէյ Հալաճեան, Եգիպտոսի վիճակաւոր դաւառի երեսփոխան Վահան էֆ. Թէքէեան, Թերթիս խմբագրապետը, եւն. եւն.։ Հայկ էֆ. Խօճասարեան, թէեւ բացարձակ անշարժութեան դատապարտուած, սակայն կրցաւ իր հիւրերը ընդունիլ և տեսակցիլ միասին։ Թէեւ ոտքին երկու ոսկորները կոտրած են իր անկման միջոցին, բայց, բարեբախտաբար, արկածը պատահելէն գրեթէ չորս ժամ ետքը, կարելի եղած է, Տօքթ. Նաղաշեանի միջոցաւ կոտրած ոտքը կապել և գաճի մէջ առնել ու այս արագ դարմանումը մեծապէս նպաստած է ծանր յարակցութիւններու առաջքը առնելու, այնպէս որ հիւանդը գրեթէ բնաւ տենդ չէ ունեցած և ոտքին միսերը չեն վտանգուած։

ԻԶՄԻՐԵԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Դաշինքի մէջ կը կարդանք. «Ազգային տեղական գործոց համար բարգաւաճութեան նոր շրջան մը բացուած ըլլալ կը թուի։ Քաղաքիս պատուաւոր ազգայիններէն Տիար Ղազարոս Խ. Փափազեան, ազգային որբերին համար խիստ նպաստաւոր պայմաններով 300 ոսկի նուէր ըրած է։ Տեսուչական Խորհուրդին կողմէ այնքան եռանդով վերջերս հետապնդուած ազգային կալուածական գործունէութեան համար այսպիսի ինքնամատոյց նուիրատուութիւնները մեծ օգտակարութիւն ունին, և փափաքելի է որ անոնց թիւը բազմապատկուի։

⁂ Ի լրոյ կ՚իմանանք թէ ուրիշ բարերար ազգայինի մըն ալ դիտաւորութիւն ունի եղեր խիստ նպաստաւոր պայմաններով մօտ 1500 ոսկիի նուիրատուութիւն մը ընել ազգ. սնտուկին։

⁂ Կոմիտաս վրդ. ի Կիրակի օր տրուած մեծ համերգը, կ՚ըսէ Դաշինք, Սփորթինկի մէջ, ամենափայլուն յաջողութիւն մը եղաւ. Իզմիր չենք յիշեր թէ տեսած ըլլայ այդչափ 135 երկսեռ երգեցիկ խումբէ մը բաղկացած մեծ համերգ մը։ Սփորթինկի սրահը լեփ լեցուն էր ամէն դասակարգէ ընտրեալ հասարակութեամբ. շատեր մուտքի դրամը վճարելէ վերջ հարկադրուած էին ոտքի վրայ կենալով մինչեւ վերջը յափշտակութեամբ լսել համերգը։ Ներկաներէն աչքի զարնող բոլոր անձնաւորութիւնները յիշել անկարելի է։ Հոն էին ազգ. իշխանութեանց բոլոր ներկայացուցիչները ի գլուխ ունենալով քաղաքիս Գեր. Առաջնորդ Ինճէեան Մատթէոս Ծ. վրդ.։ Ներկայ էին նաեւ Գեր. Ալօտտ եպս. և քահանայից դասուն քանի մը արժանապատիւ ներկայացուցիչներ, ինչպէս նաեւ Հայ-Կաթոլիկ հասարակութեան Վիէննայի Մխիթարեաններու Վանահայրը։ Իսկ օտար հասարակութեանց ներկայացուցիչներէն աչքի կը զարնէին Աւստրօ-Հունգարիոյ ընդհ. հիւպատոսը և տիկին Բուալ, Չբի ընկերութեան տնօրէն Գ. Ա. Շինտոֆ, «Ռէֆօրմ»ի խմբագիրը, Թերթերու Թղթակիցներ և զանազան հասարակութիւններէն աչքի զարնող անձնաւորութիւններ։ Ներկայ երկսեռ հոծ բազմութիւնը ամենամեծ հետաքրքրութեամբ և կատարեալ վայելքով մը ունկնդրեց Հայր Կոմիտասի այս անզուգական համերգը որ կը բաղկանար եկեղեցական մեղեդիներէ և ազգային ժողովրդական երգերէ. որոնց լեռնոտ ծափահարութիւններով կը թնդար Սփորթինկի սրահը. Կոմիտաս Հայր Սուրբի համերգը անմոռանալի պիտի մնայ Իզմիրի հայութեան տարեգրութեանց մէջ։ Շնորհաւորելի է մասնաւորաբար այս համերգին առթիւ կազմուած մասնախումբին ցոյց տուած եռանդուն գործունէութիւնը որ բան մը չէր խնայած անոր յաջողութիւնը կատարեալ դարձնելու համար։ Գեր. Կոմիտաս վրդ. այսօր իսկ կը մեկնի Ռումանական շոգենաւով դէպի Պոլիս։ Բարի ճամբորդութիւններ կը մաղթենք Հայ երաժշտութեան բարգաւաճման և ուռճացման համար անխոնջ աշխատող այս Մշակ-Վարդապետին։»

⁂ Կոմիտաս վրդ. իր հրաժեշտի այցելութիւնը տալու համար մասնաւորապէս այցելեց Ս. Հռիփսիմեանց աղջկանց վարժարանը։ Բոլոր աշակերտուհիները և Հռիփսիմեանցի պաշտօնէութիւնը այս առթիւ հաւաքուած էին վարժարանի սրահը, ուր թէեւ հակիրճ բայց զգածուած շեշտերով Կոմիտաս Հայր Սուրբ իր «Մնաք բարով»ի արտայայտութիւնները կատարած է, քաջալերիչ և օրհնաբեր խօսքեր ուղղելով ժամանակաւոր երգեցիկ խումբին և խոստանալով անոնց որ՝ զիրենք չպիտի մոռնայ և ուրիշ անգամ մը, դէպի Եգիպտոս կատարելիք ուղեւորութեան առթիւ կրկին պիտի գայ զիրենք տեսնելու։ Բոլոր աշակերտուհիները յուզուած անոր ձեռքը համբուրեր են երախտագիտական զգացումներով, որ այդչափ կարճ ժամանակի մը մէջ իր [illegible] վարուեցողութեամբ և գրեթէ մեծ հաճոյքով կարողացաւ ընտելացնել զիրենք այն համերգին համար ուր ինքը վարեց անմոռանալի յաջողութեամբ մը։

⁂ Իզմիրի առաջնորդը Պատրիարքարանէ հեռագիր ստացած ըլլալով որ Վահրամ արքեպս. Մանկունի Տեղապահ ընտրուած է, անմիջապէս շնորհաւորական հեռագիր ուղղեր է Նորընտիր Տեղապահ Սրբազանին և անոր ու թեմերու եկեղեցեաց ալ շրջաբերականներ ուղարկեր է մինչեւ Պատրիարքի ընտրութիւնը Տեղապահի անունը յիշատակելու պատարագի միջոցին։

⁂ Բարեպաշտուհի Տիկին Մարիամ Գասպարեան, որուն համար գրուած էր թէ 400 ոսկիի արժէքութեամբ տուն մը նուիրած էր ազգին, Ազգային Հիւանդանոցին մէջ մեռած ըլլալով թաղման արարողութիւնը կատարուեցաւ Ս. Ստեփանոս եկեղեցւոյն մէջ՝ նախագահութեամբ Առաջնորդ Հօր։»

ՄՕՐՈՒՔԸ ԱԾԻԼՈՂ ՎԱՐԴԱՊԵՏ ՄԸ

Զարմանքով կը լսենք թէ գաւառէն եկած և հաւանաբար Երուսաղէմի միաբաններէն եղող վարդապետ մը, Մեծ Շուկայ, Քալփաքճըլար Պաշի, Քարաքօլ փողոց սափրիչ Երուանդ Քալփաքճեանի ածիլել տուեր է իր մօրուքը, մինչդեռ կուսակրօնութիւնը թողելու մասին այդ վարդապետը ո՛չ մէկ տեղեկութիւն հաղորդած չէր Պատրիարքարանի։

ՆՈՒԷՐ

Խնդիրի մը կորզագործութեան առթիւ ծանօթ վիրաբոյժ Տօքթ. Մինասեան էֆ. Զօրդարեան 33 ոսկի և 33 ղրշ. նուիրած է Ազգ. Հիւանդանոցին, ազն. Խաչիկ էֆ. Խօրասանճեանի միջոցաւ։ Հաճոյքով կը ծանուցանենք այս նուիրատուութիւնը որ պատիւ կը բերէ թէ ազնիւ տօքթորին մարդասիրութեան և թէ Խօրասանճեան էֆէնտիի բարեացակամ միջամտութեան։ Նոյնպէս Տօքթ. Մինասեան էֆ. Զօրդարեան մէկ տարիկան Արեւելք նուիրած է Թալասի Ազգ. վարժարանին։

ՀԱՄԵՐԳԻ ՀՐԱՒԷՐ

Այսօր, ժամը $5\frac{1}{2}$ (Ը. Ե.), Կոմիտաս վարդապետի համերգին մասնակցող երգիչներէն կը խնդրուի որ ներկայ գտնուին Կեդր. վարժարանի Ամփիթատրոնին մէջ, ընդհանուր փորձերուն ներկայ գտնուելու համար։

Վերջին Ժամ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԱՏԱՆԱՅԻ ՄԷՋ

Ատանայի մէջ բարեկարգութիւնը խանգարուած ըլլալու մասին զրոյցներ շրջած էին վերջերս։ Ատանայէն այդ մասին հետեւեալ հեռագիրը հասած է Բ. Դրան, փետր. 4 թուով. «Ատանայի բարեկարգութիւնը այնքան կատարեալ է որ երկրին ամենէն հանդարտ եղող մէկ մասին կացութեան հետ կրնայ մրցիլ։ Ամիս մը առաջ շրջող զրոյցները բոլորովին դադրած և թիւրիմացութիւնները փարատած են։ Կը հաւաստուի որ Ատանայի մէջ խաղաղութիւնը խանգարելու ո՛չ մէկ փորձ չէ եղած։ Ատանա հսկայաքայլ կը յառաջդիմէ և տեղացի բոլոր ցեղերու միջեւ անկեղծ սէր մը կայ և ցաւալի յիշատակները բոլորովին մոռցուած են։ Իբրեւ Ատանայի կուսակալ, քաղաքակիրթ աշխարհէն կը խնդրեմ որ կարգ մը սուտ զրոյցներով այս թշուառներուն վէրքերը չնորոգեն։»

ՄԻԹԻՆԿ

Տրաւզոնի մէջ առջի օր 10,000 հոգինոց հսկայ միթինկ մը գումարուած է եւրոպական կարգ մը լրագիրներու այն հրատարակութիւններուն դէմ, որոնց համաձայն, օսմ. կառավարութիւնը սկսած է Ալպանիոյ մէջ անարգարութիւններ գործել և կը հարստահարէ ժողովուրդը։

ՁՄԵՌԸ ԳԱՒԱՌԻ ՄԷՋ

Երզրումէն փետրուար 6 թուով կը հեռագրեն թէ յիսնապետ Ահմէտ էֆ.ի որդին և կինը, Թաշ Պաշը կոչուած տեղը ձիւնակոյտի մը տակ մնալով մեռած են։ Ախոր գիւղի մէջ ալ հայ մը իր զաւկին հետ սառած է ցուրտէն։

⁂ Սամսոնէն կը հեռագրեն թէ շնորհիւ ղրկուած գործաւորներու, Սըվազ Սամսոնի ճամբան կարելի եղած է մաքրել թղթատարը և պահեստի զինուորները Սամսոն հասած են։ Ձիւնը մեկուկէս մեթր բարձրութեան հասած էր։ Ճամբաները բանալու ղրկուած գործաւորները վախերնուն փախած են։

ԵԷՄԷՆԻ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

Երէկ Եէմէնի երեսփոխանները ներքին գործոց նախարարին այցելելով պահանջեցին «Եէնի կազէթա»յի դադարումը, որ իր երէկի թիւին մէջ «անիծապարտ» կոչած էր արաբ ցեղը։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Պուլկարական լրագիրները կ՚ըսեն թէ աւստրիական կառավարութիւնը Թուրքսերպ սահմանագլուխին վրայ պատերազմի պատրաստութիւններ կը տեսնէ Սէմլին գիւղախումբին մէջ աւստրիական հետեւակազօրքը և թնդանօթաձիգները կ՚ամրացնեն դիրքերը։ Բոլոր դպրոցները պարպուած են, զօրանոցի վերածելու համար։ Նոյն պատրաստութիւնները կը տեսնուին Եէնի-Բազարի սահմանագլխին վրայ։

ՇՐՋԱՆԱՒԱՐՏ ՈՍՏԻԿԱՆՆԵՐԸ

Երէկ, Եըլտըզի ոստիկանական վարժարանին մրցանակաբաշխութեան հանդէսը տեղի ունեցաւ։ Երկու հարիւր ոստիկան վկայական ստացան։ Հանդէսին ներկայ էին նախարարներէն, ծերակուտականներէն և երեսփոխաններէն ոմանք, Ընդհ. Ապահովութեան տնօրէնը և ոստիկանական տեսուչներ։

ՈՒՆԿՆԴՐՈՒԹԻՒՆ

Ռուսական դեսպան Պ. Չարիքոֆ դեսպանատան երկրորդ թարգմանին հետ, երէկ, Տօլմա-Պաղչէի կայս. պալատը երթալով, Սուլթանին ներկայացաւ։

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

12¾

ԿԻՒՆ ՏՕՂՏՕՒ

ԿԻՒՆ ՏՕՂՏՕՒ վաճառատունը, որ հրապարակին վրայ մեծ համբաւ շահած է, պատիւ ունի ծանուցանելու իր բազմաթիւ յաճախորդներուն և պատուարժան հանրութեան թէ պոնէթըրիի վերաբերեալ ձմրան եղանակին յատուկ ապրանքներ բերել տուած է վերջերս։ Վաճառատան նշանաբանը ըլլալով 12 ղրուշ 30 փարայի վաճառում, շատ մը ապրանքներ կարելի է գնել այդ գումարին փոխարէն. ինչպէս Բօյ-քօրսէ, Թաշկինակ, Բուրդէ ժիլէներ, Սեղանի և Արդուզարդի Սփռոցներ, Գուլպաներ, Ճերմակեղէններ, Ծածկոյթներ, Անկողնի Սաւաններու կտաւներ, այրերու Շապիկներ, Կեռօծիքներ, Փողկապներ, Անուշահոտութիւններ եւլն, եւլն։

Կը բաւէ ակնարկ մը ձգել ԿԻՒՆ ՏՕՂՏՕՒի վաճառատուններուն մէջ, Պոլիս, Եէնի Ճամի փողոց, Ֆնտըքեան խան, և Բերա, Տէօրթ Եօլ Աղզը, թիւ 440, իր մասնաճիւղը, համոզուելու համար մեր ըսածին ճշմարտութեանը։ 25

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Է. ՔԱԼԻՎՐՈՒՍԻ ԵՒ ԸՆԿ.

342, Բերա, Մեծ Փողոց, 342

ԱՐՏԱԿԱՐԳ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

1911 ՓԵՏՐ. 7/20 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ՕՐՈՒԸՆԷ ՍԿՍԵԱԼ

ԵՂԱՆԱԿԻՆ ՎԵՐՋԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԱՌԹԻՒ

ԲԱՑԱՌԱՊԷՍ ԶԵՂՉՈՒԱԾ ԳԻՆԵՐ

ԻՐԱԿԱՆ ՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԲՈԼՈՐ ՃԻՒՂԵՐՈՒՆ ՄԷՋ 2

Մուշտակեղէններու Մեծ Վաճառատուն

Ժ. ԳՕԹՎԱԼՏ

J. GOTTWALD

ԱՆԹՈՒԱՆ ԳՐԱՄԼ (ՅԱՋՈՐԴ)

Antoine Kraml, Successeur

Բերա, Մեծ Փողոց, թիւ 421

Մեծ մթերք պոհեմիական փետուրներու եւ աղուափետուրներու, բարձերու եւ փետուրէ ծածկոյթներու համար, ամէն գիներով։

Զանազան տեսակներ անթափանցիկ կտաւներու, որոնք մասնաւորաբար պատրաստուած են, այդ աղուափետուրները պահելու համար։ Այդ անթափանցիկ կտաւներէն ներս բան չի թափանցեր։

Մուշտակեղէններու, գորգերու, զգեստեղէններու պահպանութիւն, ցեցերու, հրդեհի եւ գողութեան դէմ։

ՃՈԽ ՄԹԵՐՔ ՄՈՒՇՏԱԿԵՂԷՆՆԵՐՈՒ

ԽԻՍՏ ԶԵՂՉՈՒԱԾ ԳԻՆԵՐՈՎ 3—12

ՌԻՔԼԷՍ 23

RICQLÈS

ՄԷՆԹԱՅԻ ԱԼՔՈԼ

ՄԱՐՍԷԼ ԿՈՒՑԱՑ

որովայնի ցաւերը կը բժշկէ։ Քօլերայէ եւ Քօլերինէ կ՚պահպանէ

ՊԱՀԱՆՋԵԼ Ռիքլէսի ՄԷՆԹԱՅԻ ԱԼՔՈԼԸ

70 տարուան ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

ԷՄՆԻՅԷԹ ՍԱՆՏԸՂԸ ՍԱԹԸՇ ԻԼԱՆԸ

Մըզայէտէ զրաֆ

պօլ. մճլտէ.	նօ.	փարմագ	արշըն	ֆի
5220	5	18	173	30

Կէլինպօյ Խայրուլլահ էֆ. մերհունըն տէյնինտէն տօլայը էմնիյէթ սանտըղընա [illegible] արսալարտան [illegible] պէշ նումերօլը արսա պէհէր արշընը օթուզ ղրուշտան պէշ պին իքի եիւզ ղրուշ պէտէլ իլէ թալիպի [illegible] [illegible] [illegible] ։

25 քեանունըսանի 326

ՏՕՔԹ. Ա. ՄԻՄԻՏԵԱՆ

(ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՏՈՒԱՅԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ)

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

Աչքի, Ականջի, Քթի եւ Կոկորդի

Մասնագէտ Ֆրանս. Սէն-Պէնուա հիւանդանոցի, Ակնաբոյժ [illegible]

Հիւանդ կ՚ընդունի ամէն օր 9-12 և 1-4 (Ը. Ե.) իր դարմանատունը՝ Բերա, Կալաթա-Սէրայ, Նախկին քլինիք Տօքթ. Էսմէրեանի։

Աղքատները ձրիաբար կը դարմանէ ամէն օր մինչեւ կէսօր իր դարմանատունը։ 16

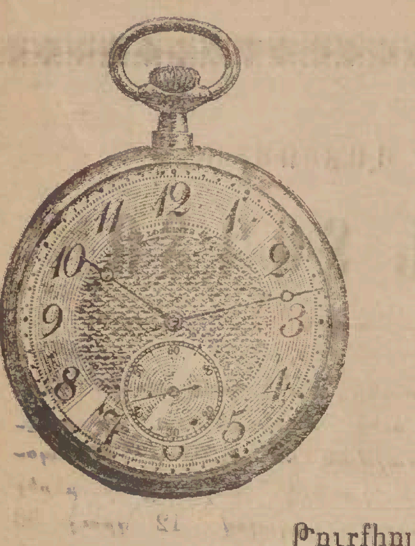

ԼՈՆԺԻՆ

ԱՇԽԱՐՀԻՍ ՄԻԱԿ ԱՄԵՆԱԸՆՏԻՐ ԺԱՄԱՑՈՅՑԸ, պաշտօնապէս ընդունուած Օսմ. Պատերազմական նախարարութենէն, Միացեալ-Նահանգներու, Իտալիոյ և Ճապոնի ծովային նախարարութիւններէն, Անգլիոյ, Ռուսիոյ, Սերպիոյ և Փանամայի երկաթուղեաց վարչութիւններէն, ինչպէս նաև Արժանթինի ելեկտրական թրամուէյներու ընկերութիւններէն և բազմաթիւ ուրիշ ոչ նուազ կարևոր վարչութիւններէ։

ՈՍԿԻ, ԱՐԾԱԹ, ՄԵՏԱՂ-ԱՄԷՆ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ

5 Մեծագոյն մրցանակներ.— Անվէրս (1885), Բարիզ (1889), Պրիւսէլ (1897), Բարիզ (1900), Միլան (1906)։
2 Արտաքոյ մրցման, անդամ ժիւրիի.— Ժընէվ (1896), Թուրին (1899)։
5 Ոսկի մրցանակներ, 50է աւելի ուրիշ մրցանակներ Նէօշադէլի եւ Քիուի դիտարաններէն։
16 Շքադրամներ.— Բարիզ, Վիէննա, Ֆիլատէլֆիա, Անվէրս Ամսթէրտամ, Չիքակօ, ևն., ևն.։

Թուրքիոյ համար ընդհանուր ներկայացուցիչ **ՆԱՍԻՊ Խ. ՃԷՔՎԷՃԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ** Մեծ Շուկայ, Մահֆազաճըլար, 44—46. Կ. ՊՈԼԻՍ

Կը խնդրուի գաւառի մէջ այս վաճառատան բազմաթիւ յաճախորդներէն, պէտքը ներկայանալէն առնուազն մէկ ամիս առաջ գրել իրենց ապսպրանքները, յապաղմանց չենթարկուելու համար։ 50—27

Յիշեալ վաճառատան մէջ կը գտնուին նաև ամէն տեսակ գոհարեղէններ եւ ոսկի շղթաներ։

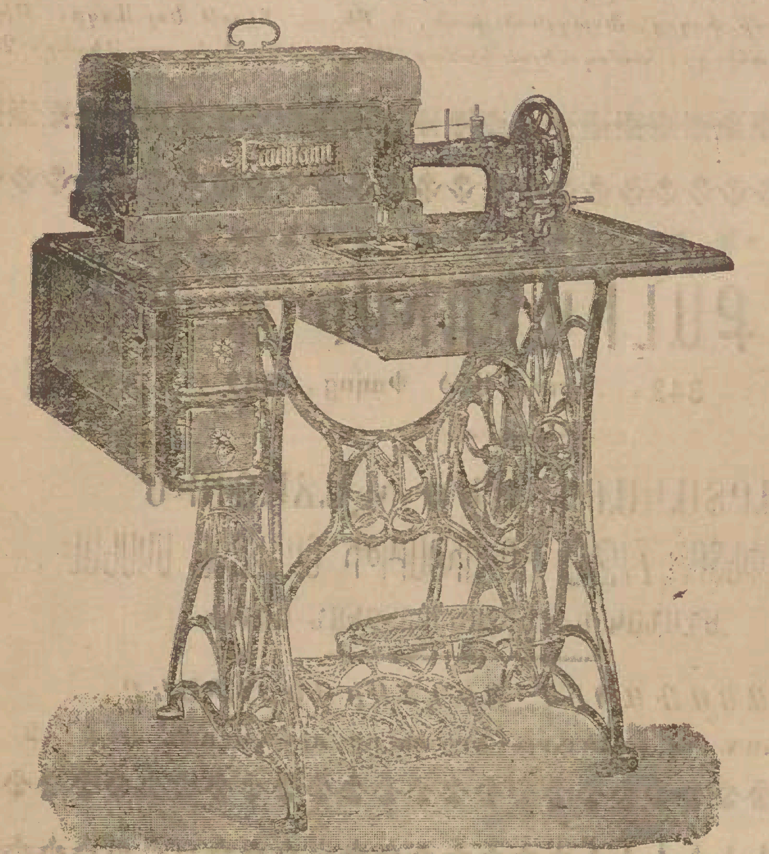

ՃՇՄԱՐՏՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՅԱՂԹԱՆԱԿԷ

ՎԱՅԵԼՉՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆԸ
ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ՄԻԱՑԱԾ

ՆԱՈՒՄԱՆ

ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԸ ԱՇԽԱՐՀԻՍ
ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՆ ԵՆ ԽՍԿԱՊԷՍ

ՎՃԱՐՄԱՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ՆՈՐՈԳՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐԺՈՒԹԻՒՆ ՁՐԻ
ԼՈՒՐՋ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԿԵԴՐ. ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԵՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Ղալաթիա, Խիւտավէնտիկեար խան թիւ 3, 4—14, 15
Մթերանոց, Պէշիկճիլար, Աֆարէպլէր թիւ 44

Մասնաճիւղեր պիտի բացուին
մայրաքաղաքիս զանազան թաղերուն մէջ
ՊԵՐԱ ԵՒ ՊՈԼԻՍ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ԲՈԼՈՐ ՔԱՂԱՔՆԵՐՈՒ ՄԷՋ.

ՍԻՆԿԷՐԻ
ԿԱՐԻ
ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԸ

ԽԻՍՏ ՀԱՍՏԱՏՈՒՆ
ՇԻՆՈՒԱԾՔ
ԵՒ ԱՄԵՆԱԸՆՏԻՐ
ՆԻՒԹԵՐԷՆ

ԱՇԽԱՐՀԻՍ
ԼԱՒԱԳՈՅՆ
ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՆ ԵՆ

ԱՆՄՐՑԵԼԻ
ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԵՒ ԳՈՐԾԱՆՈՑՆԵՐՈՒ
ՀԱՄԱՐ

[illegible]

[illegible]

ՍԻՆԿԷՐԻ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՈՒ ԸՆԿ.

Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղեր։

Բէրա, Թ. 342, Մեծ-փողոց։ Կալաթա, Սինկէր խան և Գարաքէօյ Թ. 120։ Պոլիս, Սուլթան Համամ, Սուլթան Համամ և Զափթիէ Հաֆըզ-փաշա Թ. 64։ Սկիւտար, Չարշը-Պոյի Թ. 15։ Գատըգէօյ, Մուվագգըթհանէ փողոց։ Մագրիգէօյ, երկաթուղիի հրապարակը։ Պալաթ, Քէօփրի-Պաշի փողոց Թ. 113։ Պէշիկթաշ, Շիրքէթի նաւամատոյցին դիմացը։ Բանկալթի, Թրամվայ կառատեղի Թ. 57։

Տնօրէնութիւն Սինկէրի համար։ Կ. Պոլիս Բերա Մեծ փողոց 343

ՐՈՅԱԼ ԷՔՍՉԷՆՃ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽԸ 5 250,000 ԱՆԳԼ. ՈՍԿԷՆ ԱՒԵԼԻ

Ծովային Ապահովագր. Ընկերութիւն
ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ ՎՏԱՆԳՆԵՐՈՒ
ՇՈԳԵՆԱՒԵՐՈՒ ԵՒ ՄԱՎՈՆԱՆԵՐՈՒ ՄԻՋՈՑԱՒ
ՈՒ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՐԿԱԾՆԵՐՈՒ ԵՒ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ ԴԷՄ
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԳԼԽԱՒՈՐ ՔԱՂԱՔՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել՝
ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐՈՒՆ՝
ԳԼԻԹՕՐԸՆ, ԹՕՔԻՕՆ Տ. ԳՈՒՐԹՕԼԼԻ ՏԸՍԱՐՑ
Ղալաթիա, թիւ 6, 7 եւ 8, Պէրքէթ խան 3—52

ԿԵՂԾԻՔԸ ՄԻ ԸՆԴՈՒՆԻՔ

ՄԷՆԻԷՐԻ-ՇՈԳՈԼԱՆ

ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՄԷՆԷՆ ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆ Է
Օրական սպառումն է *60,000* քիլօ
Փնտռեցէք ՄԷՆԻԷՐԻ ՇՈԳՈԼԱՆ

ԹՕՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1531	Մարթէլլօ	3709	Սաֆֆօ	1119
Ալքէթ	3607	Տօմինօ	938	Հինտու	3720	Միքատօ	3557	Սիրիօ	1735
Անճէլօ	1541	Տուրօ	2383	Հորաթիօ	1600	Միլօ	1057	Սիլվիօ	119
Աթիռաքօ	2277	Տրագօ	1713	Հումպէր	595	Մոնթէպէլլօ		Սբէրօ	1203
Պասանօ	1822	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Մուրիլլօ	3419	Թասսօ	1323
Պորոտինօ	1264	Էքօ	3464	Իտահօ	5540	Նէքօ	1933	Թ. Ուիլսըն	2546
Պըֆֆալօ	4481	Էլտօրատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օտիս	4100	Թոքիօ	3327
Գէյրօ	1371	Էրաթօ	1841	Քէլսօ	1053	Օթէլլօ	4036	Թոլէտօ	1470
Գալիփսօ	1837	Ֆիտօ	954	Քօլբինօ	3307	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	242
Գաթէօ	1244	Ֆինլանտա	1828	Քոմօ	1700	Բալերմօ	1637	Վասքօ	1914
Գօզօ	1094	Ֆլամինկօ	349	Լէօ	1053	Բոլօ	510	Վոլօ	1289
Չիքակօ	2729	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէբանթօ	2272	Րիալթօ	3329	Վօլթուրն.	2391
Կօնէթօ	1831	Կալիլէօ	3060	Լիվօռնօ	1643	Րինալտօ	1553	Եէտօ	1350
Գոլորատօ	4235	Կիթանօ	1143	Լորէնցօ	3191	Րոլլօ	1613	Զէնօ	1200
Գոնկօ	2905	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօմէօ	1789	Թորօ	
Գորօս	895	Կրանատօ	1695	Մարէնկօ	1273	Րոզարիօ	138	Մայոն	

Թոքիօ շոգենաւը, նաւապետ Թարիւ, հոս ժամանած է։
Սիրիօ շոգենաւը, նաւապետ Բալթօր, հոս ժամանած է։
Ալիբբօ շոգենաւը, նաւապետ Ժուէս, փետր. 27ին հոս կը սպասուի։
Թորօ շոգենաւը, նաւապետ Ժաքըըն, մարտ 11ին հոս կը ժամանէ։

Դիմել Գործակալներուն՝ Թ. ՀԻԼՏ ԷՆՏՐԻՑՕ
Թիւ 22—24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա։

ԽՏԻՎԻԷԼ ՄԷՅԼ ԼԱՅՆ

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ԱՐԱԳ ԵՐԹԵՒԵԿ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ, ՊԻՐԷՈՆԻ և ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ
ՄԻՋԵՒ ԵԼԵԿՏՐ. ԼՈՒՍԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Առաջնակարգ ճաշ.— Սեղանի գինին ձրի

Օսմանիէ շոգենաւը, նաւապետ Գաթթէօլի, Աղեքսանդրիայէն կը հասնի փետր. 19ին, փետրուար 21ին, Դշ. օր, կէսօրէն յետոյ ժամը 3ին ճամբայ կ'ելլէ դէպի Աղեքսանդրիա, հանդիպելով Միտիլլի, Իզմիր և Պիրէոն։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ

Թէվֆիքիէ շոգենաւ, նաւապետ Ուիլքէմս, 1911 16/29 փետրուար երեքշաբթի օր Սուրիոյ եզերքէն հասնելով, 18/3 փետրուար շաբաթ օրը կը մեկնի դէպի Կէլիպօլու, Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Հռոդոս, Մէրսին, Աղեքսանտրէթ, Թարապուլուզ, Պէյրութ, Հայֆա, Եաֆա, Բօրթ-Սայիտ և Աղեքսանդրիա։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել Ղալաթիա, քարափին վրայ, Մէյմէնէթլի խան, Պոլիս՝ Վալիտէ Սուլթան խան։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ԺԱՄԱՆՈՒՄՆԵՐ

Իմէրէթի, փետր. 9ին, Սեւ ծովէն հոս կը ժամանէ։

Մինկրէլի, փետր. 10ին, Սեւ ծովէն։

Ֆրիժի, փետր. 14ին, Մարսիլիայէն։

Իօնի, փետր. 21ին, Սեւ ծովէն։

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Փետր. 9ին, Եշ. իրիկուան ժամը 4ին, Իմէրէթի շոգենաւը, նաւապետ Բէքու, դէպի Մարսիլիա։

Փետր. 10ին, Դշ., իրիկուան ժամը 4ին, Մինկրէլի շոգենաւը, նաւապետ Գալվիէս, դէպի Մուտանիա և Մարսիլիա։

Փետր. 15ին, Դշ. իրիկուան ժամը 4ին, Ֆրիժի շոգենաւը, նաւապետ Միթրէօֆ, դէպի Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում, Նովօռօսիսք։

Թ. ԲԸԳՈՒՆ

ԱՄԷՆ ՆՈՐ ՓՆՏՌԵՑԷ՛Ք

ՉԱՎՈՒՇ ՕՂԼՈՒԻ

ՆՈՐ ՀՐԱՊԱՐԱԿ ՀԱՆԱԾ
ՊԱՀՐԻԿ ԵՒ ՎԱԹԱՆ
Սիկառի առաջնակարգ եւ ընտիր
ԹՈՒՂԹԵՐԸ

ԲՈԼՈՐ ԾԽԱՎԱՃԱՌՆԵՐՈՒՆ ՔՈՎ
ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳ. ԸՆԿ.

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Պետերսպուրկ, իր մասնաւոր շէնքին մէջ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու ցուցափեղկի ապակիներու խորտակուելուն դէմ։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,666,666 Ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	190,309,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	639,337,000 »
1909 տարուան մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	88,218,000 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Ազարեան խան Վօյվօտա, Ղալաթիա։
Պոլսոյ գործակալութեան, Տիլսիզզատէ խան, Աշըր Էֆէնտի ճառտէսի, Թիւ 26
Տնօրէն Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՐՄԻԶ

ՈՒԻՆՔԱՐՆԻՍ

WINCARNIS
Wincarnis

Կազդուրիչ իսկայ գինին, որ աշխարհիս մէջ լաւագոյն ըմպելիքն ընդդէմ
ԱՐԵԱՆ ԱՆՄԱՔՐՈՒԹԵԱՆ
Սակաւարիւնութեան
ԸՆԴՀ. ՏԿԱՐՈՒԹԵԱՆ
ՋՂԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
ԳԷՇ ՍՆՆԴԱՌՈՒԹԵԱՆ

Բոլոր ականաւոր բժիշկներու գնահատման արժանացած է
Բոլոր դեղարաններուն և դեղավաճառներուն քով կը գտնուի։ Կեդրոնատեղի, Էրքէնի, Խերտանեանի խան, թիւ 1, 5։
49—52

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՐԻՒՐԻՆ 20—25

ԱԾՈՒԽԻՆ, ՀԱՆՔԱԾՈՒԽԻՆ, ԿՕՔԻՆ, ԱՆԹՐԱՍԻԹԻՆ, ԵՒ ՎԱՌԵԼԻՔՆԵՐՈՒ ՎՐԱՅ
ԲԱԶՄԱԹԻՒ ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՄԱՐ
ՖՐԱՆՍՈՒԱ ՏԸ ԶԱՐԱ
ՍԷՆ-ՊԻԷՐ ԽԱՆ, ՂԱԼԱԹԻԱ, Կ. ՊՈԼԻՍ

Գործակալներ, բլասիէներ կը փնտռուին քաղաքին, արուարձաններուն և գաւառներուն համար։

Վերոյիշեալ ապրանքները Պօն-Մարշէի մէջ կը ծախուին։

ՎԻՆԸՐ ՊԱՆՔ-ՖԷՐԱՅՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ՝	130,000,000 քուրոն
ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ՝	39,000,000 քուրոն

Կեդրոնատեղի՝ ՎԻԵՆՆԱ

Մասնաճիւղեր.— Կ. Պոլիս (Պոլսոյ և Բերայի գրասենեակներով), Ակրամ, Աուսիկ, Պիէլից, Պիալա, Պոզէն, Պրուն, Բէչթա, Չէրնովից, Ֆրիտէք-Միսթէք, Կրաց, Ինսպրուք, Քարլսպատ, Քլանկէնֆուրթ, Քրաքաւ, Լէմպէրկ, Մարիէնպատ, Մէրան, Բիլզէն, Բրակ Բրօսնից, Բրզէմիսլ, Ս. Բօլթէն, Թուրնօվ, Թէբլից, Թէշէն, Վիլաչ և Նէօյթամ։

Վինըր Պանք-Ֆէրայն պանքայի ամէն գործառնութիւն կը կատարէ. փոխատուութիւն կ'ընէ հաշուընթացով և արժէթուղթեր աւանդ ձգուելու փոխարէն։ Առեւտրական թուղթեր կը զեղչէ։ Չէքեր և վարկագիրներ չըլլարերութեան մէջ կը դնէ ու հեռագրաւ գումարներ վճարէ Թուրքիոյ և արտասահմանի գլխաւոր քաղաքներուն վրայ։ Թուրքիոյ և օտար երկիրներու վրայ քաշուած առեւտրական թուղթերու վճարումը կը կատարէ խիստ չափաւոր ծախքերով։ Սակարանական հրամաններ կը կատարէ։ Բաժնեթուղթերու գնում և վաճառում կ'ընէ անմիջական կերպով յանձնելի։ Կը գնէ եւ կը ծախէ թանկագին դրամներ ու ոսկեդրամներ, զարդարեղէններ եւայլն։

Վինըր Պանք-Ֆէրայն խնայողական Սնտուկի մասնաւոր սպասարկութիւն մը հաստատած է, %ին 3½ տոկոսով և իր յաճախորդներուն խնայողութիւնները կ'ընդունի, [illegible] գրուելէն։

«Սէյֆ» դրամարկղները, որոնք Ղալաթիոյ կեդրոնատեղիին մէջ կը գտնուին, խիստ նպաստաւոր պայմաններով վարձու կը տրուին և ամէն ապահովութիւն կ'ընծայեն։

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Բերա, Շիտակ ճամբայ, Թագսիմի Ֆրանս. հիւանդանոցին մօտ, 52 թիւ աբարդըման։

ՏՕՔԹ. ԱՐԱՄ ՈՒՆՃԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ՔԻԹԻ, ԱԿԱՆՋԻ ՈՒ ԿՈԿՈՐԴԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Բարիզի մէջ իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած ըլլալով՝ ելեքտրականութեան ու ցարդ Պոլսոյ մէջ չգործածուած տաք օդի, տիաֆանօսքօբիի, պրոնքօսքօբիի, էզօֆակօսքօբիի ու ամենէն նորագոյն միթոտներով մեծ յաջողութեամբ կը դարմանէ խուլութիւնը, գլխու պտոյտը ու հինցած ցաւերը, ականջի խժալը ու ականջի, քիթի, բերնի, կոկորդի ու խռչափի ամէն տեսակ հիւանդութիւնները։

Նամանաւանդ երեսի ու քիթի վրայ եղած տձեւութիւնները, որոնք ցարդ անբուժելի նկատուած էին, առանց գործողութեան, կատարելապէս կը հանէ նորագոյն գործիքով մը, որուն շնորհիւ բազմաթիւ այդ կարգի հիւանդներու Եւրոպայի մէջ բժշկուած ըլլալը կ'ապացուցանէ։

Վիզի ու գլխու վրայ ամէն տեսակ գործողութիւն կը կատարէ և աղօց կոկորդի նիկիները (պատէլմիք) կը հանէ առանց արիւնահոսութեան իր մասնաւոր գործիքովը։

Հիւանդ կ'ընդունի մինչեւ կէսօր, Պահճէ գաբու, Համիտիյէ ապիկի դէմ, Աբիկ Իւթիւճեան դեղարանը. իսկ կէսօրէ վերջ, իր տունը, Բերա, Շիտակ ճամբայ, Թագսիմ, Ֆրանս. հիւանդանոցին մօտ, Թիւ 52 աբարդըման։

Հինգշաբթի օրերը կէսօրէ վերջ իր տունը դիմող ամէն հիւանդները, իսկ վկայեալ աղքատները ամէն օր ձրիաբար դարմանելու պատրաստ է։ 24—55

ՏՕՔԹՕՐ

ԵԴՈՒԱՐԴ ՃԱՀՊԱԶ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ԱՉՔԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Բարիզի Բժշկական Համալսարանի Ակնաբուժական Քլինիքին մէջ մասնագիտութիւնը կատարելագործած և Ժընէվի հիւանդանոցին մէջ իբրեւ ակնաբոյժ երկար փորձառութիւն ստացած, մեծ խնամքով կը դարմանէ աչքի ամէն հիւանդութիւններ։ Շիլերը (շաշի) կը շակէ առանց գործողութեան և ցարդ Պոլսոյ մէջ չգործածուած Բրօֆ. Ժավալի գործիքով կարճատեսներու և հեռատեսներու յատակ ակնոցներ կ'առաջարկէ։ Փայլուն ցուցնող ակնոցներ կուտայ, բողբոջեան ախտէն առաջ եկած աչքի հիւանդութիւնները՝ երակներուն մէջ նոր դեղ մը ներարկելով արմատապէս կը դարմանէ, և առանց ցաւ պատճառելու կը կատարէ քաթառաքթի (բէրտէ) և աչքի վերաբերեալ ամէն տեսակ գործողութիւն տեսողութենէ զուրկ և տձեւ աչքերուն տեղ բնականին յար և նման արուեստական աչքեր կը զետեղէ։ Հիւանդ կ'ընդունի մինչեւ կէսօր, Պաղչէ-Գաբու, Համիտիէ Սէպիլին դիմաց Իւթիւճեան դեղարանը, կէսօրէն վերջ Բերա, Շիտակ ճամբայ, Նէլլինեան հիւպատոսարանին դիմաց, 91 թիւ դարմանատունը։ Ուրբաթ օրեր նոյն դեղարանը, իսկ Երեքշաբթի օրերը ցերեկէն վերջը իր տունը դիմող հիւանդները ձրիաբար կը դարմանէ։

50—41

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՔՐԷՏԻ ՖՕՆՍԻԷ ԷԺԻՊՍԻԷՆԻ 1886Ի ԵՒ 1903Ի %ԻՆ 3 ՏՈԿՈՍԱՒՈՐ ՓՈԽԱՌՈՒԹԵԱՆՑ ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹԵՐՈՒՆ

Ամօրթիսըմանի վիճակահանութիւնը
1911 մարտ 1ին

Օսմ. Կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ կեդրոնատեղիին, Պոլսոյ գործակալութեան և Բերայի գրասենեակին մէջ այդ պարտաթուղթերը կ'ապահովագրուին հարիւրին հարիւր վճարման դէմ (250 ֆրանք) չափաւոր գնով մը։

Կ. Պոլիս 11 յուն. 1911 14—13

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Պոլսոյ համար Բօսթ Լօքալ տարին	108 ղր.
» » » վեցամսեայ	60 »
Գաւառներու համար տարին	108 »
» » վեցամսեայ	60 »
Արտասահմանի համր. տարեկան	35 ֆր.
» » վեցամսեայ	20 »

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ. հասցէի փոփոխման համար 2 ղրշ.։ Բաժանորդագինները անպայման կանխիկ, ծանուցումներու [illegible] առանձին կը սակարկուին. դրամ ղրկելու [illegible] Մանրամասն [illegible] է։

Տնօրէն՝ ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՂԱՃԵԱՆ